

Suliffeqarnermi pissutsit

1. Suliffeqarneq pillugu inatsisit

Suliffeqarneq pillugu inatsisit

Suliffeqarnermut tunngasuteqartut annersaa Namminersorlutik Oqartussanit ingerlanneqarpoq, pingarnerusumik suliffissarsiuussisarneq, suliffissaqartitsiniutnik pilersitsiortorneq aammalu sulisussanik avataaneersunik killilersimaarinninnissamik aqtsineq isumagisaralugit.

Suliffeqarnermut tunngasut Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut Niuernermullu Naalalakkersuisup ataaniippuit.

Taamaattorli aatsitassanut tunngasut Aatsitassanut Ikummatisanullu Naalakkersuisoqarfimmiipput suliassaqarfii allat ataasiakkaat suliassaqartitsinermut pingaruteqartut Naalakkersuisoqarfii allat ataanni inississimapput, marlullu danskit naalagaaffiata ataaniillutik.

Suliffissarsiuussisarnermik, suliassaqartitsiniarnermik aamma sulisussanik avataaneersunik killilersimaarinninnissamik pingarnertigut aqtsineq Suliffeqarnermi innersuussisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 5, 8. juuni 2014-imeersoq aamma Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 27, 30. oktober 1992-imeersoq naapertorlugit ingerlanneqarpoq. Kiisalu Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 24, 26. august 1993-imeersoq immikkoortumut malittarisassaqartitsilluni. Suliassartai Inuussutissarsiornermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmit aamma kommunit suliffeqarnermut ingerlatsiviinit isumagineqarlutik.

Kommunini suliassat tassaapput suliffissaqartitsiniarneq, inuussutissarsiuutinut ilinniartitaanernullu siunnersuisarneq kiisalu suliassaqartitsiniutnik pilersitsisarneq ingerlatsisarnerlu. Taakku saniatigut suliassaqartitsiniarnermi pissutsinik paasissutissiisarneq aammalu suliffissarsiortunik nalunaarsuineq suliarineqartarput.

Upernaaq 2006-mi suliassat najukkami siunnersuisarfinnut ilitsersuisarfinnullu (Piareersarfinnut) tunniunneqarput.

Sullivinni avatangiisit pillugit inatsiseqarneq aamma Kalaallit Nunaanni Sullivinnik Nakkutiliisoqarfik danskit naalagaaffiata ataaniippuit, Kalaallit Nunaat Danmarkimi Arbejdstilsynip ataani immikkut nakkutiliisoqarfittut

isigineqarpoq. Sulisut sulisitsisullu sinniisui nunatsinni Suliffigissaasuni ilaasortaataitaqarput.

Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussani kommuninilu tjenestemandit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 21. 18. december 2004-meersoq Namminersorlutik Oqartussani kommuninilu tjenestemandinut atuuuppoq, tjenestemandinulli naalagaaffiup ataaniittunut atuunnani. Tjenestemandit naalagaaffimmi atorfillit pillugit tjenestemandinut danskit naalagaaffiannit akisussaaffigineqarpoq.

Suliffeqarfuit pillugit Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu inatsisit sapinngisamik naligiisinniarneqartarput, assigiaartunik atorfinitaanaermi atugassaqartitsinissaq anguneqarsinnaaqquullugu.

Pissutsit allat tamarmik sulisut sulisitsisullu peqatigiiffiisa akornanni isumaqatigiissutitigut aalajangersagaapput.

Feeriarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 10, 12. november 2001-imeersoq malillugu feeriarnissap sivikinnerpaaffissa iluarsineqarnikuuvvoq. Sulisitsisut aamma atorfillit akornanni Inatsisitigut pissutsit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 11, 29. november 2013-meersoq malillugu atorfillinnut inatsiseqarpoq.

Nittartakkat takuneqarsinnaasut

Inuussutissarsiornermut, Aatsitassarsiornermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik aamma Piareersarfik pillugit paasiaqarnerorusukkuit nittartagaq una takuuk: www.naalakkersuisut.gl
Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik Kalaallit Nunaannilu Sullivinni avatangiisit pillugit adressemi uani sukumiinerusumik takukkit: www.at.gl

2. Suliffeqarnermi kattuffiit

Suliffeqarnermi kattuffiit

Sulinermik inuussutissarsiuteqartut amerlanerpaartaat Kalaallit Nunaanni kattuffinnit sinniisuuffigineqarput. Annerpaaq tassaavoq SIK (Sulinermik Inuussutissarsiutillit Kattuffiat).

SIK pillugu adressemi sukumiinerusumik takuuk: www.sik.gl
Ukiuni kingullerni assigiinnik suliallit peqatigiiffi, nammineerlutik isumaqatiginninniarsinnaatitaapput, assersuutigalugu makkuullutik:

- Perorsaasut, Perorsaasut Ilinniarsimasut Peqatigiiffiannut (PIP) ilasut. PIP pillugu sukumiinerusumik paasiaqarnerorusukkuit nittartagaq una takuuk: www.pip.gl
- Tusagassiortut, Tusagassiortut Peqatigiiffiat (TB) pillugu paasiaqarnerorusukkuit nittartagaq una takuuk: www.tusagassiortut.gl/Tusagassiortut-Peqatigiiffiat/

- Teleteknikerit, Radiotelegrafistit peqatigiiffianni Attaveqaammi 1917-imeersumi peqatigiiffeqarput. Attaveqaat pillugu nittartagaq una takuuk: www.jumla.dk/attaveqaat
- Ingerlatsinermut teknikerit, sanaartorermik ingerlataqartut sanasullu Bygge-, Anlægs-, og træka^artellet-imi (BAT) kattuffeqartut Kattuffiat pillugu paasisaqnarnerorusukkuit nittartagaq una takuuk: www.batkartellet.dk
- Nakorsat Grønlands lægekredsforeningimik kattuffeqarput kigutilerisullu Dansk Tandlægeforeningimi kattuffeqarlutik. Sukumiinerusumik paasisaqnarnerorusukkuit nittartakkat uku takukkit: www.lkf.gl aamma www.tandlaegeforeningen.dk

Inuit, Danmarkimiit sulisussarsiarineqartut, Danmarkimiluunniit ilinniarsimasut, nalinginnaasumik qallunaat sulinermik inuussutissarsiuteqartut kattuffiini ilaasortaffeqartarput. Tjenestemandinik isumaqatigiinniussisarneq qitiusumik kattuffinnit sisamanit isumagineqartarpoq:

- Kalaallit Nunaanni ilinniartitsisut kattuffiat Illinniartitsisut Meeqqat Atuarfianneersut Kattuffiat (IMAK). IMAK pillugu paasisaqnarnerorusukkuit nittartagaq una takuuk: www.imak.gl
- Tjenestemandit kattuffiat Atorfillit Kattuffiat (AK). AK pillugu paasisaqnarnerorusukkuit nittartagaq una takuuk: www.ak.gl
- Kalaallit Nuna nni ilinniagartuut Kattuffiat ASG. ASG pillugu paasisaqnarnerorusukkuit nittartagaq una takuuk: www.asg.gl
- Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaq Pillugu Kattuffiat (PPK). PPK pillugu paasisaqnarnerorusukkuit nittartagaq una takuuk: www.pk.gl

Sulisitsisunut tunngatillugu Namminersorlutik Oqartussani, kommunini naalagaaffimmilu pisortat sulisitsisui malunnaateqarnersaapput. Pisortat sulisitsisutut soqutigisaat siunnersueqatigiinnermi isumaqatigiissutit aqqutigalugit ataqtigiiressinnejarpot.

Suliffeqarnermi namminersortuni sulisitsisut kattuffii arlaqarput: Annersaat tassaavoq Grønlands Arbejdsgiverforening (GA). GA pillugu paasisaqnarnerorusukkuit nittartagaq una takuuk: www.ga.gl

- Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Kattuffiat, ILIK 1. januar 2009 aallarnerfigalugu GA-mut kattunneqarpoq. ILIK pillugu paasisaqnarnerorusukkuit nittartagaq una takuuk: www.ga.gl
- Kalaallit Nunaanni Aalisartut Piniartullu Kattuffiat (KNAPK), angallatillit, umiatsiaararsorlutik aalisarsut piniartullu kattuffigaat. KNAPK pillugu paasisaqnarnerorusukkuit nittartagaq una takuuk: www.knapk.gl
- NUSUKA, Nunaqavissut Suliffiutillit Kattuffiat. NUSUKA pillugu paasisaqnarnerorusukkuit nittartagaq una takuuk: <http://nusuka.com>

3. Suliffeqarnermi pissutsit pillugit kisitsisitigut paasissutissanik naatsumik nassuaat

Suliffeqarnermi pissutsit pillugit kisitsisitigut paasissutissanik naatsumik nassuaat

Naatsorsueqqissaartarfiup suliffeqarnermi pissutsit pillugit kisitsisitigut paasissutissiarisartagai marlunnut immikkoortinnejarsinnaapput: Sulinerit pillugit kisitsisitigut paasissutissat aamma suliffissaaleqineq pillugu kisitsisitigut paasissutissat ukiumut ataasiarlutik tamarmik immikkut saqqummertarput. Paasissutissat taakku marluk tunngavigalugit sulisinnaasut pillugit kisitsisitigut paasissutissat suliarineqartarput, ukiumut ataasiarluni sulisinnaasut pillugit kisitsisitigut paasissutissat saqqummersinnaqartarput, nalinginnaasumik suliffissaaleqineq pillugu kisitsisitigut paasissutissat suliarineqarnerannut ilanngutiinnarlugit saqqummersinnejartarlutik. Nunani tamalaani ILO-mik, sulisartunut aaqqissuussisimaneq malillugu paasissutissat pineqartut suliarineqartarput, taamaattumillu nunani tamalaani paasissutissanut piumasaqaatinut sanilliunnejarsinnaapput.

Taamaallaat Kalaallit Nunaanni najugaqavissut suliffeqarneq pillugu kisitsisitigut paasissutissani pingasuusuni misissuiffigineqarnikuupput. Kalaallit Nunaanni najugaqavissut tassaatinneqarlutik ukiup misissuiffigineqartup aallartinnerani naaneranilu Kalaallit Nunaani najugaqarsimasut. 15-inik ukioqalereersimasut Kalaallit Nunaani najugaqavissut sulinerit naatsorsornerannut ilaapput. Kalaallit Nunaanni najugaqavissut 18-iniit 64-nik ukiullit Suliffississaaleqinermik aamma sulisinnaasut naatsorsornerinut ilaapput.

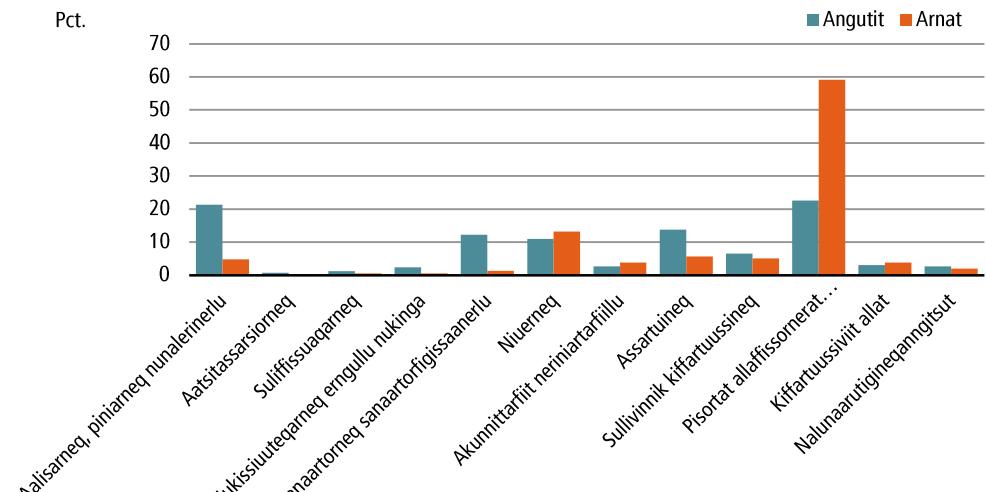
Suliffissaaleqisut amerlassusaat malinnaaviginiarlugu qaammatit tamaasa Naatsorsueqqissaartarfik suliffissarsiortutut nalunaarsukkanik saqqummiisarpoq, suliffissarsiortutut nalunaarsukkat tassaapput inuit kommunit suliffissarsiuussisarfinnut suliffissarsiortutut nalunaarsimasut. Suliffissarsiortutut nalunaarsukkat suliffissaaleqisunut sanilliunnejarsinnaangillat, taamaattumillu suliffissaaleqisut amerlassusaannut missingersuutaannartut atorneqarsinnaalluni.

4. Selineq

Innuttaasut Kalaallit Nunaanni najugaqavissut sulisarnerat

2013-imi suliaqarfiit arnanut angutinullu immikkoortillugit titartakkami 4.1-imi takutinneqarput, arnat angutillu pineqartut najugaqavissuupput. Arnat angutillu suliaqarfinnut assigiinngitsunut immikkoortitersimanerat titartakkani ersarisorujussuarmik takuneqarsinnaavoq. Arnat 60 procentii pisortat suliffeqarfiini suliffeqarput angutit taamaallaat 20 procentii pisortat suliffeqarfiini suliffeqartut. Suliffeqarfinni allani sulisartut angutit amerlanerussuteqaqaat, aalisarnermik, piniarnermik nunalerinermik aamma sanaartornermik suliaqartut angutit arnanut sanilliullugit amerlanerujussuupput, taakkunani arnat sulisartut ikittuararsuummata.

Titartagaq 4.1. 2013-imni angutit arnallu suliaqarfinnut immikkoortillugit

Najooqtaq: Kisitsisaataasivik. <http://bank.stat.gl/ARNBFB1>

Kalaallit Nunaanni angutit arnanit amerlanerupput tamannalu pissutaalluni angutit amerlanerusut sulisarput, takussutissami 4.1-imni tamanna ersersinneqarpoq. 30-niit 60-inut ukiullit akornanni arnat angutillu sulisartut amerlaqatigiinnangajapput. 20-niit 30-nut ukiullit akornanni aamma 60-ileereersimasut akornanni sulisartut angutit amerlanerussuteqangaatsiarput. Illoqarfinni nunaqarfinnilu sulisartut immikkoortillugit takuneqarsinnaavoq illoqarfinni sulisartut nunaqarfimmunut sanilliullugit amerlanerujussuusut.

Angutit arnanit agguaqatigiissillugu qaammammut
aninggaasarsiaqarnerungaatiarnerat takussutissami takuneqarsinnaavoq,
illoqarfimmuiut nunaqarfimmunut sanilliullugit qaammammut
aninggaasarsiaqqortunerungaatsiarnerat aamma takuneqarsinnaavoq.

Angutit agguaqatigiissillugu qaammammut 7.250 kr.-inik arnanit aninggaasarsiaqarnerusimapput, illoqarfimmuiut agguaqatigiissillugu qaammammut 5.000 kr.-iningajannik nunaqarfimmunut aninggaasarsiaqarnerusimapput. Naatsorsuinerli taamak ittoq isertitanik paassisutissiornermi iluamik atorneqarsinnaanngilaq, piffissaq suliffiusoq, suliat ilinniarsimanerlu tunuliaqutaralugit misissorneqarsimannngimmata.

Takussutissiaq 4.1. 2013-imni arnat angutillu illoqarfinni nunaqarfinnilu suliffii aninggaasarsiaallu

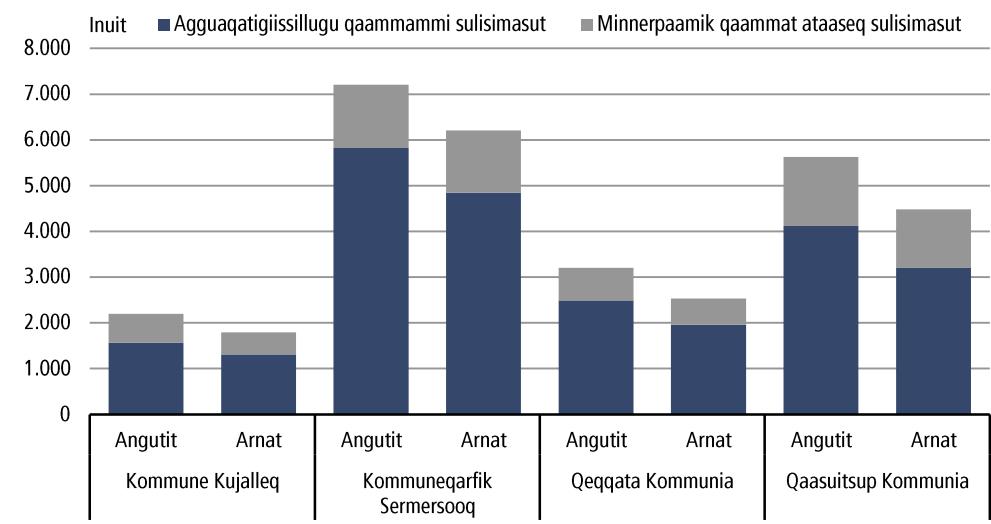
	Sulisut qaammatit tamaasa agguaqatigiissillugu amerlassuserisartagaat			Suliaqarfinni qaammammut agguaqatigiissillugu aninggaasarsiat		
	Tamakker-lugit	Iolloqarfinni	Nunaqarfinni il.il.	Tamakker-lugit	Iolloqarfinni	Nunaqarfinni il.il..
Tamakkerlugit	25.461	22.297	3.164	25.671	26.247	21.606
Angutit	14.109	12.169	1.940	28.909	29.564	24.796
Arnat	11.352	10.128	1.223	21.646	22.262	16.547

Najooqtaq: Kisitsisaataasivik. <http://bank.stat.gl/ARNBFB1>

Arnat angutillu kommunini 2013-imni sulisimanerat titartakkami 4.2-mi takuneqarsinnaavoq. Titartakkami takutinneqarput agguaqatigiissillugu

qaammammut sulisimanerit (qasertumik takutinneqarpoq) aamma ukiumut inuit sulisimasut amerlassusaat (qasertumik aamma tungujortumik taartumik takuneqqarpoq). Tungujortumik taartumik qalipaatillit sulisinnaasutut suliffeqanngikkallartutut paasineqarsinnaapput. Sulisinnaasut amerlangaatsiarput tassa ukiumut sulisimasut 25 procenterimassuk kommunit tamarmik taamatut inissismapput aamma sulisinnaasuni arnani angutinilu.

Titartagaq 4.2. 2013-imni arnat angutillu kommunini sulinerat

Innuttaasut Kalaallit Nunaanni nunaqvissut immikkoortortaqarfinnut kiisalu illoqarfinni nunaqarfinnilu sulinerit takussutissiami 4.2-mi takuneqarsinnaapput. Sumiiffiit ataasiakkaat eqqaassanngikkaani nalinginnaavoq inuit amerlanerusut najuaqarfingisaanni sulinerit amerlanerusarnerat.

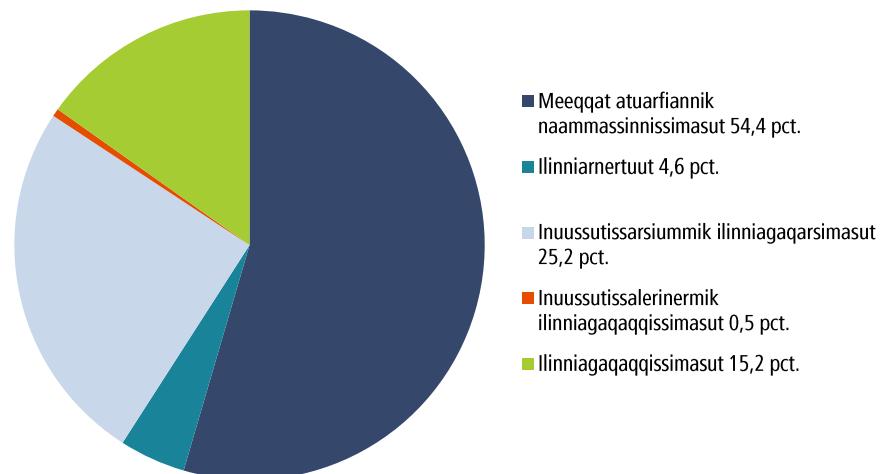
Takussutissiaq 4.2. 2013-imi immikkoortortaqarfinni sulisut agguaqatigiisillugu qaammammut amerlassusaat

	Tamakkerluginit	Illoqarfinni	Nunaqarfinni il.il.
Nuna tamakkerlugu (immikkoortortaqarfiiit avataaniittut ilanngullugit)	25.461	22.297	3.164
Nanortalik	665	500	165
Qaqortoq	1.480	1.431	49
Narsaq	734	598	136
Ivittuut	11	0	11
Paamiut	687	637	50
Nuuk	8.847	8.717	130
Maniitsoq	1.435	1.138	297
Sisimiut	3.018	2.593	425
Kangaatsiaq	411	210	201
Aasiaat	1.347	1.285	62
Qasigiannguit	589	562	27
Ilulissat	2.268	2.092	176
Qeqertarsuaq	382	370	12
Uummannaq	1.050	592	458
Upernivik	1.042	486	556
Qaanaaq	243	204	39
Tasiilaq	984	735	248
Illoqqortoormiut	142	138	4

Najooqtaq: Kisitsisaataasivik. <http://bank.stat.gl/ARNBFB6>

Titartakkami 4.3-mi takuneqarsinnaavoq 2013-imi sulisut ilinniagarisimasaat qaffasinnerpaaq. Immikkut maluginiagassaavoq akornanni annerpaamik meeqqat atuarfianni atuarsimasut amerlanerusut tassa sulisut akornanni 54,4 procentit meeqqat atuarfiannik annerpaamik ilinniarsimasuupput. Aammattaaq titartakkami takuneqarsinnaavoq sulisut sisamararterutaasa misserpiaat inuussutissarsiummik ilinniarsimasuusut, 15 procentillu miissat ilinniagaqaqqinnikuusimasut.

Titartagaq 4.3. 2013-imi sulisut ilinniarsimassusaat

Najooqtaq: Kisitsisaataasivik. <http://bank.stat.gl/ARNBFB6>

Sulisut affaanit amerlanerusut qaffasinnerpaamik meeqqat atuarfianni atuarsimasut takussutissami 4.3-mi takuneqarsinnaqavoq. Inuit qaffasinnerpaamik meeqqat atuarfianni atuarsimasut ikiliartorput, akerlianik assigiinngittunik ilinniarsimasut amerliartortut. Ilinniarsimassuseq apeqquaalluni agguaqatigiissillugu aningaasarsiaat qaffariartortarnerat takussutissami aamma takuneqarsinnaqavoq. Assersuutigalugu inuit ilinniagaqqissimasut qaffasinnerpaamik meeqqat atuarfianni ilinniarsimasunut sanilliullugit marloriaatingajammik aningaasarsiaqartarpuit.

Takussutissiaq 4.3. Sulisut qaffasinnerpaamik ilinniagaat aamma agguaqatigiissillugu qaammammut akissarsiaat

	Qaammammut agguaqatigiissillugu suliffimi pingaarnermi sulisut					Qaammammut agguaqatigiissillugu suliffimi pingaernermit aningaasarsiat				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Tamakkerlutik	25.864	25.583	25.489	25.501	25.461	22.557	23.552	24.515	25.227	25.671
Meeqqat atuarfiannik naammassinnissimasut	15.463	14.880	14.445	14.132	13.882	17.990	18.797	19.724	20.535	20.994
Ilinniarnertuut	911	960	1.026	1.092	1.160	24.424	25.003	25.774	25.589	24.599
Inuussutissalerinernek ilinniarsimasut, tamakkerlugit	6.082	6.190	6.242	6.363	6.418	25.879	26.606	27.109	27.415	27.606
Inuussutissalerinernek ilinniarsimasut; eqqumiitsuliorneq aamma humaniora	140	140	141	153	144	26.963	27.508	27.405	25.882	27.170
Inuussutissalerinernek ilinniarsimasut; inuussutissalerineq, allaffisorneq inatsisilerinerlu	1.472	1.487	1.516	1.522	1.529	25.476	26.100	26.157	26.248	26.712
Inuussutissalerinernek ilinniarsimasut; Ingeniørit, sanaartornerlu	2.244	2.262	2.261	2.326	2.327	28.908	29.569	29.995	30.641	30.399
Inuussutissalerinernek ilinniarsimasut; Nunalerineq, aalisarneq nerisassanillu ilisimatusarneq	259	252	256	271	260	23.886	26.998	28.625	28.904	31.235
Inuussutissalerinernek ilinniarsimasut; Peqqinnissaq inuulluataarnerlu	1.249	1.298	1.288	1.292	1.359	19.794	20.534	20.954	21.019	21.477
Inuussutissalerinernek ilinniarsimasut; Kiffartuussineq	659	674	705	718	708	28.248	29.000	30.383	30.425	30.616
Inuussutissalerinernek ilinniarsimasut; Allat Nalinginnaasut aamma inuussutissalerinernek	60	76	76	80	89	29.184	27.836	28.458	29.938	29.700
ilinniaqqinnerit	97	102	106	122	137	14.201	15.099	15.960	17.691	19.121
Ilinniaqqissimasut	3.312	3.452	3.670	3.792	3.865	37.513	38.421	38.852	39.181	39.809

Najoqputaq: Kisitsisaataasivik. <http://bank.stat.gl/ARNBFB8>

5. Suliffissaaleqineq

Suliffissaaleqineq pillugu kisitsisitigut paasissutissanut nassuaateqarneq naatsunnguaq

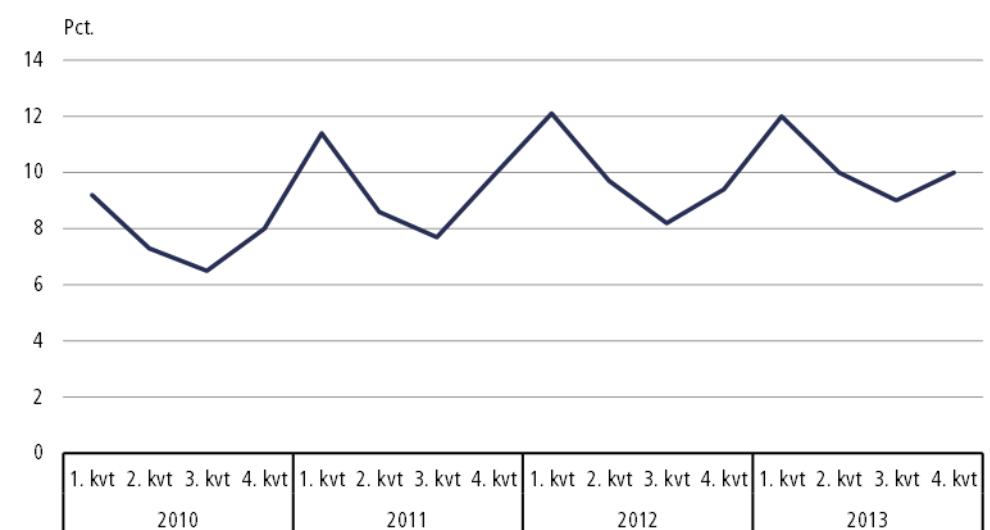
Kommunit qaammammut ataasiarlutik suliffissarsiortutut nalunaarsimasunik nalunaarsuisarnerat aamma Naatsorsueqqissaartarfiup sulinernik allattuiffia tunngavigalugit suliffissaaleqisut pillugit kisitsisitigut paasissutissat assigalugit nunani tamalaani ILO-mik, tassa sulisartunut aaqqissuussisimanermi nassuiatigineqartut malillugit suliffissaaleqineq pillugu kisitsisitigut paasissutissat suliarineqartarput. ILO-mik tunngaveqarluni suliarinerup kinguerivaa paasissutissat nunani allani kisitsisinut sanillunneqarsinnaalernerat. ILO-mi suliffissaaleqisup nalunaarsuinermi suliffeqarsimannginnissaa piumasaqaatigineqartut pingaernerit ilagivaat. Suliffissaaleqisut qaammammi nalunaarsuiffiusumi suliffeqarsimasutut nalunaarsukkanut ilanngunneqarneq ajorput. Suliffissaaleqineq pillugu paasissutissani taamaallaat inuit najugaqavissut paasissutissanut ilanngunneqartarput.

Suliffissaaleqineq pillugu kisitsisitigut paasissutissat Naatsorsueqqissaartarfimmit ukiumut ataasiarlutik saqqummersinneqartarput, taakku saniatigut qaammatit tamaasa suliffissarsiortutut nalunaarsukkat saqqummersinneqartarput. Saqqummersitat taakku suliffissaaleqineq pillugu kisitsisitigut paasissutissatut isigineqassangillat tassa suliffissaaleqisut piffissami tassanerpiaq qanoq inissisimanerannik taamallaat takutitsisuusarmata, naatsorsuutini suliffeqannginnermut piumasaqaataasut tunuliaqutarineqarneq ajorput. Allaasarisan tulliuttuni ukiumut suliffissaaleqinermik kisitsisitigut nalunaarusiaq taamaallaat sammineqarpoq.

Najugaqavissut akornanni suliffissaaleqineq

Titartakkami 5.1-imi suliffissaaleqinermut piffissaq apeqqutaasartoq takuneqarsinnaavoq, ukiukkut suliffissaaleqisut amerlanerusarput aasamilu ikinnerusarlutik. Silineq pillugu kisitsisit killormoortut takutippaat, tassa ukiup ingerlanerani sulisut nikerannginnerusaramik.

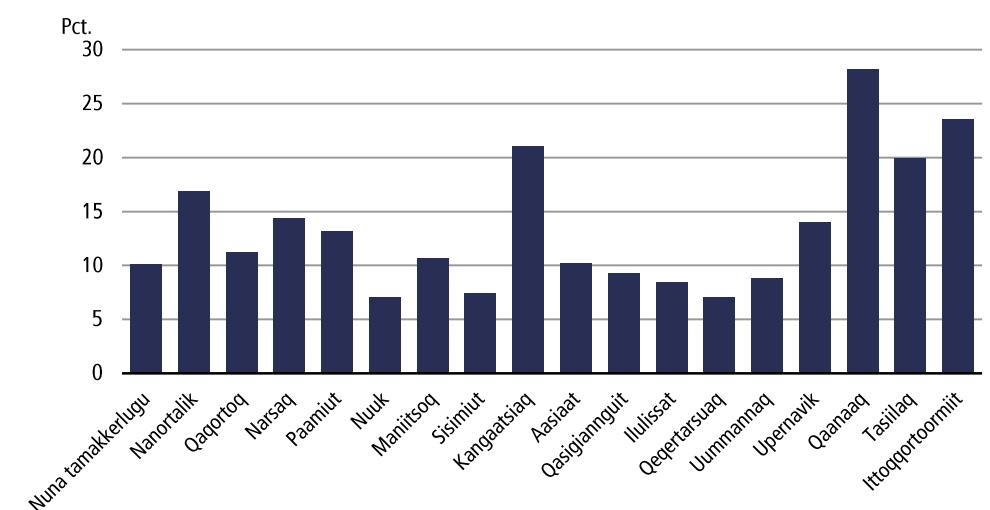
Titartagaq 5.1. Suliffissaaleqisut agguaqatigiissillugu qaammammut amerlassusaat kvartalinut immikkoortiterlugit

Najoqputaq: Kisitsisaataasivik. <http://bank.stat.gl/ARNLED4>

Nunap immikkoortortaqarfiini suliffissaaleqisut amerlassusaasa assigiinngisitaarnerujussuaq titartakkami 5.2-mi takuneqarsinnaavoq. Qeqertarsuarmi Kalaallit Nunaanni suliffissaaleqisut ikinnerpaajupput, tassani innuttaasut 7 procentisa missaat suliffissaaleqisupput, Kangaatsiami, Qaanaami, Illoqqortoormiuni aamma Tasiilami suliffissaaleqisut amerlanerpaajupput, taakkunani suliffissaaleisut innuttaasut 20 procentit missaanijt aallartimmata. 2013-imni qaammammut agguaqatigiissillugu nuna tamakkerlugu innuttaasut 10,1 procentii suliffissaaleqisuusimapput.

Titartagaq 5.2. 2013-imni nunap immikkoortortaqarfiini qaammammut agguaqatigiissillugu suliffissaaleqisut amerlassussat

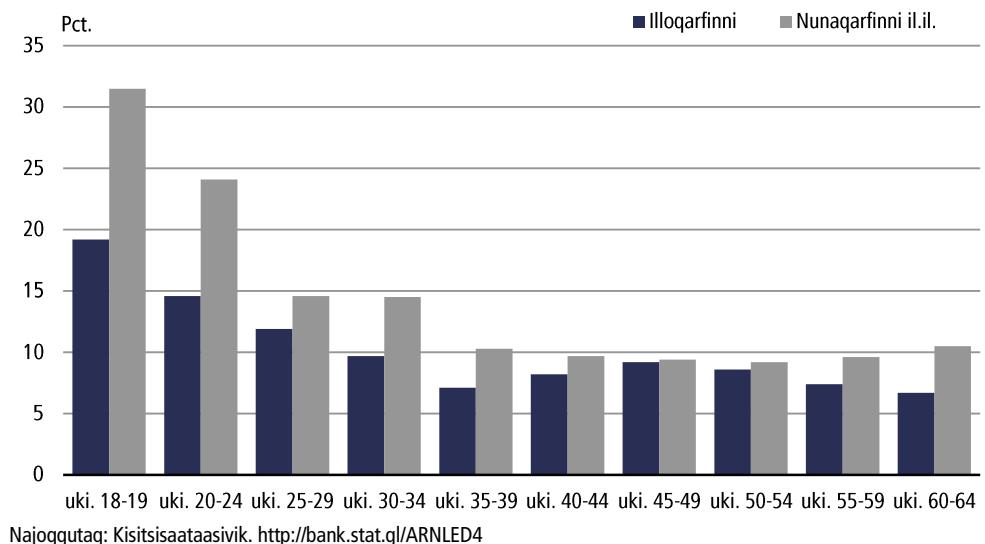
Najoqputaq: Kisitsisaataasivik. <http://bank.stat.gl/ARNLED4>

2013-imni sivikinnerpaamik qaammat ataaseq suliffissaaleqisimasut 7.924-iusrimasut tabel 7-imni takuneqarsinnaavoq. Agguaqatigiissillugu qaammammut suliffissaaleqisartut pingaseriatigingajappaat. 2013-imni suliffissaaleqisimasut affaat sinnerlugin sivisunerpaaqik qaammatit pingasut suliffissaaleqisimasut, suliffissaaleqisut 10 procentii ataallugit qaammatini

qulini aqqaneq marlullu akornanni sivisussusilimmi suliffissarsiorstuusimapput.

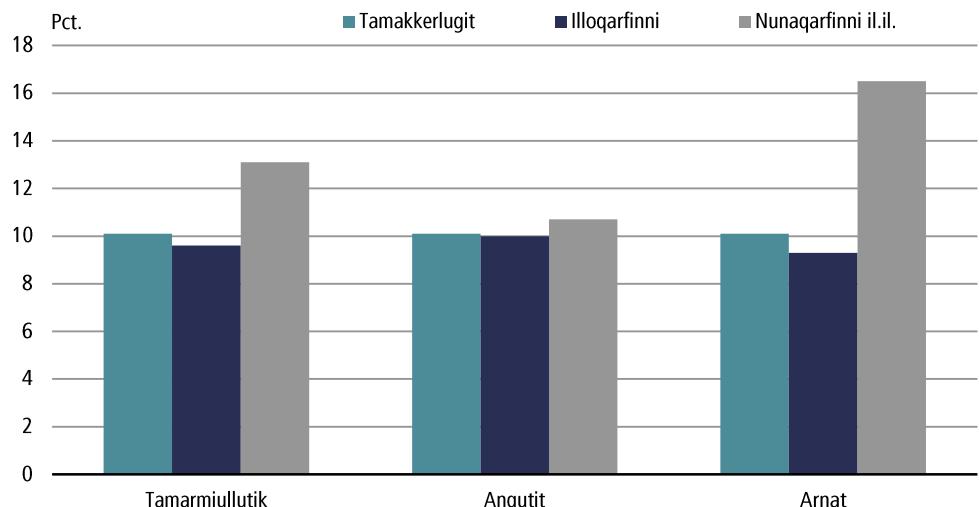
Titartakkami 5.3-mi inuuusuttut nunaqarfinni suliffissaaleqisut ukioqqortunerusunut sanilliullugu amerlanerusut takuneqarsinnaavoq. Illoqarfinni 18-19-inillu ukiulit akornanni 19,2 procentit suliffissaaleqisuupput nunaqarfinni taamatut ukiullit 31,5 procentii suliffissaaleqisut, illoqarfinni nunaqarfinnilu suliffissaaleqisut ukioqqortusiartillutik 35-t missaanik ukiullit tikillugit ikiliartorput. Titartakkami aamma takuneqarsinnaavoq nunaqarfinni suliffissaaleqisut illoqarfinni suliffissaaleqisut ukiui apeqqutaannatik suliffissaaleqisunit amerlanerusut.

Titartagaq 5.3. 2013-imi illoqarfinni nunaqarfinnilu qaammammut agguaqatigiissillugu suliffissaaleqisut amerlassussaat

Titartakkami 5.4-mi nunami tamarmi arnat angutillu suliffissaqanngitsut 2013-imi assigiimmik inissismapput. Tamannali illoqarfinni arnat suliffissaaleqisut ikinnerusimanerannik akerlianillu nunaqarfinni arnat suliffissaaleqisut amerlasimanerannik pissuteqarpoq. Angutit suliffissaaleqisut illoqarfinni nunaqarfinnilu assigiinnangajapput.

Titartagaq 5.4. 2013-imi illoqarfinni nunaqarfinnilu arnat angutillu suliffissaaleqisut

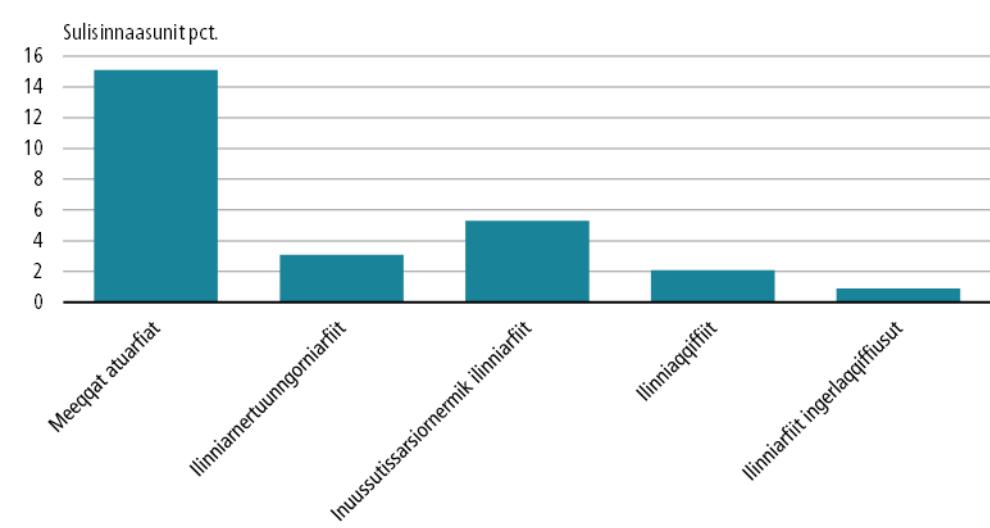

Najooqqataq: Kisitsaataasivik. <http://bank.stat.gl/ARNLED4>

Suliffissaaleqisut amerlanerpaartaat, 84 procentiisa missaat meeqqat atuarfianni atuareerlutik ilinniagaqaqqissimangitsut titartakkami 5.5-mi takuneqarsinnaavoq. Ukiuni kingullerni ilinniarsimanngitsut suliffissaaleqisut amerliartorsimapput. 2013-imi sulisinnaasut akornanni suliffissaaleqisut meeqqat atuarfianni ilinniareerlutik ilinniagaqaqqissimangitsut 15,1 procentiusimapput. 2010-miit 2013-mut suliffissaaleqisut ilinniarsimassuaat tunngavigalugit immikkoortillugit tabel 11-mi takuneqarsinnaapput.

Suliffissaaleqisut ilinniagaqarsimasut procentinngorlugit agguataarneranni nuna tamakkerlugu suliffissaaleqisunut 10,1 procentiusumut sanilliullugu appasinneruvoq. Qaffasissumik ilinniarsimasut akornanni suliffissaaleqineq appasitorujussuovoq 0,9 procentiusimagami.

Titartagaq 5.5. 2013-imi suliffissaaleqisut procentinngorlugit ilinniarsimassusaat tunngavigalugu immikkoortillugit

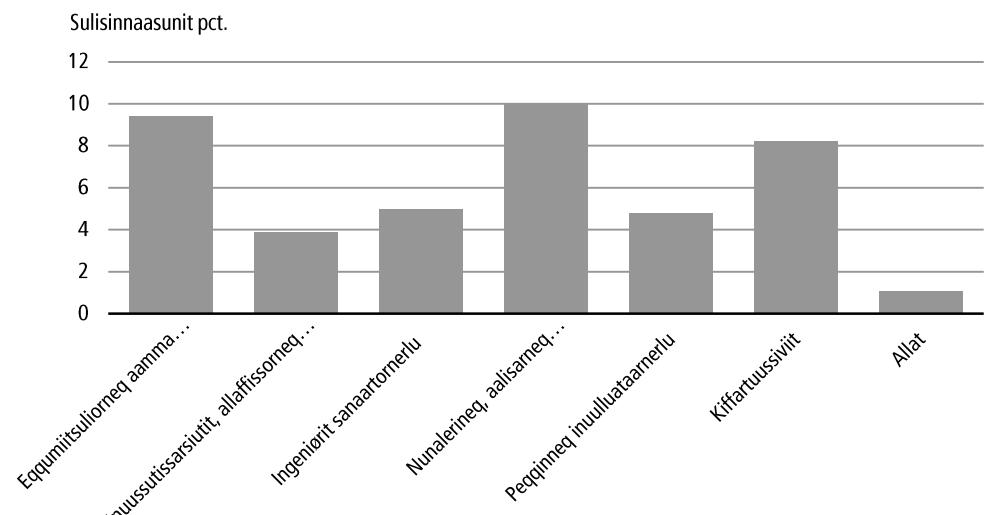

Najooqqataq: Kisitsaataasivik. <http://bank.stat.gl/ARNLED7>

Qaffasinnerpaamik inuussutissarsiummik ilinniagaqarsimasut akornanni suliffissaaleqisut inissisimanerat assigiinngilaq. Eqqumiitsuliornermik aamma

humanioramik ilinniagaqarsimasut (assersuutigalugu nutserisut aamma grafikerit) 2013-imi suliffissaaleqisut 9,4 procentiusimapput Nunalerinermik, orpipassualerinermik, aalisarnermik nerisassanillu ilisimatusarnermik ilinniagaqarsimasut (assersuutigalugu aalisartut aamma qalulerisut) 10,0 procentit suliffissaaleqisussimapput. Akerlianik allaffissorermik inatsisilerinermik ilinniagaqarsimasut (assersuutigalugu HK-assistentit aamma pisiniarfinni sulisut) suliffissaaleqisut 2013-imi 3,9 procentiusimapput ikitsuaraasimallutik Allamik ilinniagaqarsimasut suliffissaaleqisut (assersuutigalugu IT-mik suliaqartut) 2013-imi 1,1 procentiusimapput.

Titartagaq 5.6. 2013-imi suliffissaaleqisut ilinniarsimassusaat tunngavigalugit procentinngorlugit

Najoqquaq: Kisitsisaataasivik. <http://bank.stat.gl/ARNLED7>

6. Sulisinnaasut

Sulisinnaasut

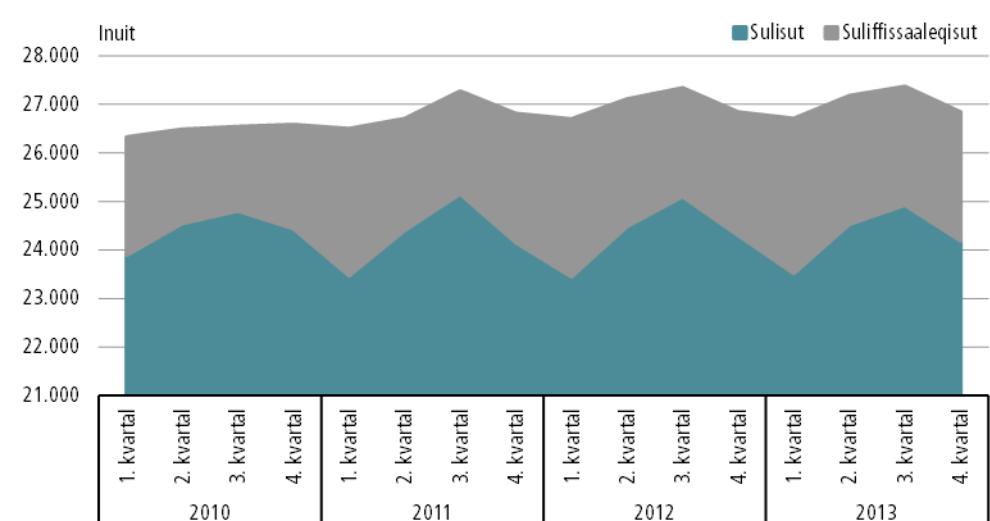
Sulisut aamma suliffissaaleqisut ataatsimoortillugit tassaapput suliffeqarfinni sulisinnaasut. Sulinerit pillugit kisitsisitigut paassisutissat aamma suliffissaaleqisut pillugit kisitsisitigut paassisutissat tunngavigalugit sulisinnaasut pillugit kisitsisitigut paassisutissat suliarineqartarput. Sulinerit pillugit kisitsisitigut paassisutissani kisitsisit aamma suliffissaaleqineq pillugu paassisutissani kisitsisit ataatsimoortinnejartarput. Suliffissaaleqineq pillugu paassisutissani naatsorsuinerit malillugit tassa taamaallaat inuit 18-it 64-illu akornanni ukiullit najugaqavissut sulisinnaasut pillugit kisitsisitigut paassisutissani naatsorsuinerut ilanngunneqartarput. Sulisut imaluunniit suliffissaaleqisut 18-it inorlugit ukiullit aamma 64-it sinnerlugit, imaluunnit ukiumi nalunaarsuiffiusumi ukioq ilivitsuunngitsoq nunatsinni najugaqarsimasut sulisinnaasut pillugit kisitsisitigut paassisutissanut ilanngunneqanngillat.

Sulinerit suliffissaaleqisullu suliaqarfinni assigiinngitsuni inissisimanerat Titartakkami 6.1-imi takuneqarsinnaavoq. Titartakkami kisitsisit qummoortut tassaapput inuit amerlassusaat 21.000-init aallartittut, qalipaatit

nikerarnerisa sulinerit suliffissaaleqisullu ningassutaat ersersinngilaa. Sulisut piffissani aaliangersimasuni sulisut aaliangersimakannertaraluartut nikerarpallaannginnerat titartakkami aamma takuneqarsinnaavoq.

Aasaanerani sulisut, sulisinnaasut amerlatsinnerat ilutigalugu amerlisarput. 3. kvartalimi sulisut 600-700-nik 1. kvartalimut sanilliullugit amerlanerulertarput, ukiup ingerlanerani aasaanerani sulisut amerlanerpaasarput.

Titartagaq 6.1. Sulisinnaasut sulisunut suliffissaaleqisunullu immikkoortillugit

Najooqtaaq: Kisitsaataasavik. <http://bank.stat.gl/ARNSTK1>

Takussutissiami 6.1-imi innuttaasut najugaqavissut sulisut suliffissaaleqisullu qanoq inisisimancerat takuneqarsinnaavoq. Inuuusuttut ilinniartut saniatigut suliffeqanngitsut suliffeqanngitsutut nalunaarsimanerat aamma erninermut tunngatillugu sulinngiffeqarnerit taakkununnga ilanngunneqartarnerat nalunaarsuinermi inuuusuttut amerlasuut suliffeqannginnerannik pissutaqaataavoq. Aammattaaq maluginiaqquneqarpoq ukioqqortunerusut amerlasuut sulisinnaasunut ilanngunneqanngitsut. Sulisut 35-t 39-llu akornanni ukiullit amerlanerpaajupput, taamatut ukiullit 83 procentii sulisarput imaluunniit suliffissaaleqisutut nalunaarsimasuupput. 2013-imi nunaqavissut sulisartut 18-init 64-inut ukiullit qaammammut 74 procentii sulisinnaasuupput.

Takussutissiaq 6.1. 2013-imi sulisinnaasut aamma nunaqavissut

	Qaammammut sulisinnaasut agguaqtigisillugu amerlassusaat	Qaammammut sulisinnaanngitsut agguaqtigisillugu amerlassusaat	Nunaqavissut tamakkerlugit
Katillugit (ukiut 18-64)	27.021	9.489	36.510
Ukiut 18-19	744	932	1.676
Ukiut 20-24	2.836	1.602	4.438
Ukiut 25-29	2.892	1.144	4.036
Ukiut 30-34	2.902	818	3.720
Ukiut 35-39	2.500	528	3.028
Ukiut 40-44	2.810	598	3.408
Ukiut 45-49	4.340	996	5.336

Ukiut 50-54	3.705	1.043	4.748
Ukiut 55-59	2.654	952	3.606
Ukiut 60-64	1.638	876	2.514

Najoqputaq: Kisitsisaataasivik. <http://bank.stat.gl/ARNSTK1>

7. Piginnaanngorsaqeq

Piginnaanngorsaqeq

Inuit nalinginnaasunik atugassaqartitaallutik sulisinnaanngitsut imaluunniit ilinniagaqarsinnaanngitsut piginnaanngorsaqeqnissaat siunertaralugu ikiorserneqarnissamik neqeroorutaavoq. Inuit pineqartut tassaapput peqqissutsimkkut isumaginninnikkulluunniit peqquteqartumik sulisinnaanermikkut killeqalersimasut.

Piareersarfitt

Illoqarfinni tamani Piareersarfefeqarloq siunnersuisarfiusunik aamma atuagarsornermik qaffassaaffiusunik.

Inuit, piginnaasariaqakkanik amigaateqarneq pissutaalluni inuuussutissarsiutinik ilinniartitaanermut isersinnaanngitsut Piareersarfinni karakternik qaffarsaanissaminnik periarfissaqarput.

Piginnaanngorsaqeq aamma Piareersarfitt pillugit paasisaqarnerorusukkuit nittartagaq una takuuk: www.sullissivik.gl

8. Sulinermi ajoqusernerit aamma sullivinni pissutsit

Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik

Kalaallit Nunaanni sullivinni avatangiisit danskit naalagaaffiata oqaasissaqarfingaa, Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik sullivinni avatangiisink tunngasunut oqartussaavoq.

Lovbekendtgørelse nr.1048 af 25. oktober 2005-meersoq tunngavigalugu Kalaallit Nunaat nammeneq sullivinni avatangiisint inatsiseqarloq. Sullivinni avatangiisint inatsit nunami sulinermut, killeqartumillu timmisartuussinermut, imarsiornermut aamma aalisarnermut tunngavoq. Sullivinnik nakkutilliisoqarfip siunertaraa Kalaallit Nunaanni toqqisisimasumik peqqinnartumillu sullivinni avatangiiseqarnissamut peqataanissaq, makkunannga iliuuseqarnikkut:

- Suliffeqarfinnik pimoorussilluni nakkutilliineq
- Anguniagaqarluni iluarsiinerit
- Paassisutissiineq

Kalaallit Nunaanni Suliffigissaaneq pillugu siunnersuisoqatigiit

Kalaallit Nunaanni Suliffigissaaneq pillugu siunnersuisoqatigiit siunertaraat sullivinni pissutsit isumannaatsuunissaannik peqqinnartuunissaannillu ilisimalluagassanik siammarterineq aammalu suliffeqarnermi illuatungerit anguniakkamut sunniuteqaqataanissaat. 2011-mi taaguut "Suliffigissaasut"

allanngorpoq ima "Suliffigissaaneq pillugu siunnersuisoqatigiit", taaguut ataatsimiitaliap atuuffiinut qallunaatullu taaguutaanut nassuaasunngortillugu.

Sullivimmi pissutsit pillugit ilinniartitaaneq

Sullivimmi pissutsit pillugit ilinniartitaanerit Sullivinnik Nakkutilliisoqarfimmit aaqqissuunneqartarput, ilinniartitaaneq pineqartoq Inatsisitigut piumasaqaatigineqarpoq. Sullivimmi pissutsit pillugit ilinniarnermut 37 tiimit atorneqartarput.

Suliffeqarfinnut qulinik sinnerlugilluuniit sulisulinnut sillimaniarnermut sinniisoqarnissaa piumasaqaataavoq, sinniisut Sullivimmi pissutsit pillugit ilinniarsimasuusussaapput. Sulliviit sulisullit, tassani sulisut amerlassusaat apeqquaatinngu, naliliinissaat januar 2009 aallarnerfigalugu piumasaqaataalerpoq, Sullivinni pissutsit pillugit ilinniartitaanermi naliliinissamut sakkussanik pissarsisoqartarpoq.

Takussutissiaq 8.1. Sulinermi avatangiisit pillugit pikkorissartitsinerit ingerlanneqarsimasut

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Pikkorissartit-sinerit katillugit	18	15	20	18	17	18	19	16	16	15	16	16	15	17
Kalaallitsut	10	9	12	11	9	7	7	8	8	9	10	9	9	9
Qallunaatut	8	6	8	7	8	11	12	8	8	6	6	7	6	7
Kalaallitsut qallunaattullu	1
Pikkorissartut katillugit	272	195	314	259	270	246	301	262	246	255	242	234
Kalaalisut pikkorissartut	150	123	206	166	154	109	198	144	123	153	143	136
Qallunaatut pikkorissartut	122	72	108	93	116	137	103	118	123	102	99	98

Najoqputaq: Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik

Sulitilluni ajutoornerit

Sullivinnik Nakkutilliisoqarfimmut taamaallaat nunami ajoqusernerit nalunaarutigineqartussaapput. Imarsiornermi, aalisarnermi, silaannakkut angallassinermi qillerinernilu ajoqusertoqartillugu Sullivinnik Nakkutilliisoqarfimmut pineqartut nalunaartussaatitaanngillat. Sulitilluni ajoquserneq pillugu malittarisassat Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 401 af 24. juni 1986-imeersumi takuneqarsinnaapput. Sulitilluni ajutoornerit sulisillunilu elektroniskimik tunngaveqartumik ajoquusersimanermik nalunaarutiginninnissaq 2009-p aallartinneraniilli periarfissanngorpoq nittartagaq www.anmeld.gl aqqutigalugu.

Takussutissiaq 8.2. Kalaallit Sullivinnik Nakkutillisoqarfimmut sulilluni ajutoornerit nalunaarutigineqartut ajuquusernerup suuneraanut agguataarlugit

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Katillugit	216	245	258	299	334	343	297	287	350	458	587
Toqusut	2	2	-	2	4	0	2	0	1	1	0
Avataajernerit	1	1	1	1	5	4	3	1	5	4	0
Saarnginit napinerit	24	22	36	32	31	35	28	29	44	47	90
Pilluttoornerit il.il.	60	63	69	89	111	123	87	58	68	107	206
Ikilernerit	49	60	46	66	75	79	63	52	55	88	121
Uunnerit	8	-	5	6	9	5	3	2	3	8	15
Ilukkut ajutoornerit	18	36	42	51	41	55	41	25	51	76	56
Seertisinerit	2	2	3	3	7	4	4	7	4	5	0
Toqunartunik najuussisoornerit	-	5	1	2	0	10	4	0	41	1	21
Paassisutissaqangan- ngitsut / allat	52	54	55	47	51	28	62	113	78	121	78

Najoqtaaq: Sullivinnik Nakkutillisoqarfik

Nittartakkat takuneqarsinnaasut:

Paasisaqarnerorusukkuit nittartagaq una takuuk: www.at.gl

Sulisilluni Ajoquusersinnaanermut Isumaannaariffik pillugu Sullissivik
nittartakkani ukunani sukumiinerusumik takuuk: www.naalakkersuisut.gl

1. Periuseq

Suliffeqarnermi pissutsit pillugit kisitsisitigut paasissutissat

Suliffeqarnermi pissutsit pillugit kisitsisitigut paasissutissat

Naatsorsueqqissaartarfiup saqqummersittagai tamarmik nunani tamalaani
ILO-mi nassuaassutigineqartunik malittarisassanillu tunngaveqarluni
suliaapput, paasissutissat pineqartut tassaapput; sulinerit pillugit kisitsisitigut
paasissutissat, suliffissaaleqineq pillugu kisitsisitigut paasissutissat aamma
sulisinnaasut pillugit kisitsisitigut paasissutissat. Kisitsisitigut
paasissutisseeriaatsit ILO-mi ataqtigiissillugit assigimmillu tunngavilerlugit
suliarineqartarput taamaalillunilu suliffeqarnermi pissutsit pillugit
kisitsisitigut paasissutissat ataqtigiissumik suliaallutik.

2. Sulinerit pillugit kisitsisitigut paasissutissat

Sulinerit pillugit kisitsisitigut paasissutissani najoqqtat

Sulinerit pillugit kisitsisitigut paasissutissanut suliffeqarfiit

Akileraartarnermut Pisortaqrifimmut qaammammut nalunaarutigisartagaat
aamma qaammammut erseqqissaassutigisartagaat sukumiisut
tunngaviunerpajupput. Qaammammut nassuaatini sukumiisuni
nalunaartigineqartarput suliffeqarfiit ataasiakkaarlutik qaammammut
aninggaasarsissutigititagaat, soorlu makku; akileraarutit aamma
sulisoqarnermut akitsuutit. Aninggaasarsiat akileraarutillu suliffeqarfinnit

sulisunut ataasiakkaanut qaammammut erseqqissaanerni sukumiisuni immikkoortiterneqartarput. Qaammammut nassuaatit sukumiisut suliffeqarfinnut tunngasunik paasissutissanik imaqartut qaammammut erseqqissaanerit sukumiisut inunnut tunngasunik paasissutissanik imaqarput. Qaammammut nassuaat sukumiisoq aamma qaammammut erseqqissaat sukumiisoq imminnut qanittuararsuarnik paasissutissaqarput.

Najoqqutani qulaani taaneqartuni sulisartut tamakkerneqanngillat, ilaatigut namminersorlutik suliffeqarfiuteqartut aamma Danmarkimi suliffeqarfinni nalunaarsimasuni sulisartut najoqqutani ilanngunneqarsimannngillat. A isertitani paasissutissat malillugit sulisimasut ilanngunneqartarput taakku saniatigut Naatsorsueqqissaartarfimmi akileraartarnermut immineerluni immersugassat malillugit isertitat inunnut tunngassuteqartut suliarinerineqarnerini ilanngunneqartarput.

Sulinerit qaammammut nalussuaatini nalinginnaasuni sukumiisunilu ilanngunneqarsimannngitsut paasissutissanut ilanngunniarlugit kommunit najukkani suliffissarsiuusisarfiini suliffissarsiortunut nalunaarsuiffii atorneqarput.

Sulisitsisut sulisullu suliaqarfinni sorlerni inisisimanerat paasiniarlugu Inuussutissarsiummik Ingerlataqartunik Nalunaarsuiffik (IIN) atorneqartarpoq. IIN-imi suliffeqarfifit suliaqarfinnut immikkoortiterneqartarput, immikkoortiterinermi suliffiit annerusumik suliaqarfigisaanut inissinneqartarput. Saqqummersitsisarnerni siullerni suliaqarfifit immikkoortitigaanerat sulinernut atuutiinnarneqartarsimagaluartoq maanna paasissutissani suliaqarfinnut immikkoortersimanerat malillugi ingerlanneqarpoq. Tamanna pissutaalluni paasissutissani suliaqarfinnut immikkoortiterinert IIN-ilu assigiinngissinnaapput. Assersuutigalugu suliffeqarfifit anginerusut ingammik aalisarnermik suliaqartut, tassa toqqaanartumik toqqaananngikkaluartumilluuniit aalisartunik sulisoqartut IIN-imi suliaqarfinnut assigiinngitsunut inissinneqartarsimanerat. Taamaasilluni suliaqarfik Aalisarneq ikippallaanik sulisulerneqartarsimavoq, akerlianillu suliaqarfifit allat soorlu Niuerneq suliffissuaqarnerlu sulisunik amerlanaarivallaartarsimaneq taamaaliornermut pissutaapput. Allanngortiterinermi suliffeqarfifit suliaqarfifinut immikkortiterneqarput, tamatunga kinguneraa assersuutigalugu suliaqarfinni "Aalisarneq, piniarneq nunalerinerlu" sulisut ikiliartornerat, taakkununnga aalisakkerivinni, tusaasuvivinni aamma toqoraavivinni sulisut siullerni ilanngunneqartaruarmata. "Aatsitassalerinermik" suliaqartunut aatsitassarsiorfinni sulisut saniatigut aatsitassarsiorermik toqqaannartumik suliallit ujarassiut ilanngunneqartalerput.

Najugaqvissut Naatsorsueqqissaartarfimmi innuttaasunik allattuiffik malillugu aaliangerneqartarput. Innuttaasuni allattuiffik atorlugu assersuutigalugu najugaqarfinnut, ukioqqortussutsinut aamma suaassutsinut paasissutissat, sulinermut ilanngunneqartarput.

Pisortaqarfinni sulinernut tunngatillugu kommunit isumaginninnermut tunniuttagaanut Naatsorsueqqissaartarfimmi nalunaarsuiffik najoqqutarilluarneqarpoq. Qaammammut sukumiisumik erseqqissaanerni kommunini sulinernit akiliutigineqarsimasut ersersinneqartarput akiliutigineqarsimasullu sulisimanermut attuummassuteqanngitsut soorlu utoqqalinersiat aamma suliffeqanngikkallarnermi ikorsiissutit nalunaarsuiffik atorlugu immikkoortinnejarsinnaapput.

3. Suliffeqarnermi pissutsit kisitsisitigut paasissutissat suliarineqarnerat nalunaarsuinermilu periutsit

Suliffeqarnermi pissutsit kisitsisitigut paasissutissat suliarineqarnerat aamma nalunaarsuinermi periutsit

ILO-p naatsorsueqqissaarnermut allaffianit periutsit nassuaasierneqarlutillu maleruagassiorneqarsimasut tunngavignerullugit nalunaarsuisoqarpoq. Paasissutissat pigineqartut apeqqutaallutik nunani tamalaani periutsit malinneqartarput.

Sulineq ILO-mit naatsumik ima nassuarneqarpoq; piffissami naatsorsuiffiusumi sivikinnerpaamik akunnermik ataatsimik sulineq. Kisianni piffissaq naatsorsuiffiusoq erseqqissumik nassuarneqanngilaq, piffissalli naatsuunissaa, tassa ullormik ataatsimik imaluunniit sapaatip akunneranik sivisissuseqarnissaa innersuussutigineqarpoq. Aammattaaq sulisinnaasut, nunami pineqartumi pissutsit tunngavigalugit, ukiukinnerpaaffeqarnissaat ILO-mit innersuussutigineqarpoq. Akerlianilli ukioqqortunerpaaffissamut tunngatillugu innersuussisoqartoqanngilaq.

Naatsorsueqqissaartarfimmi, qaammammoortumik aningaasarsiat pillugit nalunaarsuutini (akunnermut nalunaarsuutiniunngitsoq), najoqqutariqartuni ILO-p nassuaatai naleqqutinngillat, taamaattumik Kalaallit Nunaanni sulinermut tunngasunik nassuaatit naleqqussartariaqarsimapput. Kalaallit Nunaanni sulinermut tunngasunik nassuaasiernerit ILO-mut sulinermut tunngasunik nassuaasiernermut sapinngisaq tamaat assingutinniarneqarsimapput.

Paasissutissani atorneqartuni piffissaq naatsorsuiffiusoq qaammat ataasiuvoq, ILO-mit innersuussutigineqartumit takineruvoq tassa ILO-mit ulloq ataaseq imaluunniit sapaatip akunnera ataaseq innersuussutigineqarmata. Piffissap naatsorsuiffiuup sivisunerunerata sunniinera annikillisinniarlugu, ILO-mit akunneq ataaseq sulinertut naatsorsuummut piumasaqaat sivitsomeqartariaqarsimavoq. Aammattaaq piffissaq isertitanut tunngaviusoq paasissutisanut ilaangimmat sulinermi piffissaq atorneqartoq isertitallu naatsorsornissaannut nassuaasiortoqartariaqarsimavoq.

Qaammatip ataatsip iluani minnerpaamik ulloq ataaseq sulisimagaanni sulisimasutut naatsorsuutigineqassaaq. Akunnerit arfineq pingasut, sapaatit akunneri tallimat ingerlaneranni qaammammi ullut suliffiusut 20-uppata ullormut 0,4 tiimit piffissami naatsorsuiffiusumi suliffigisimasariassallutik,

taamatullu sapaatit akunneri marluk pineqarpata akunnerit marluk suliffigisimasariassallutik. Naatsorsuinerit SIK-mi aningaasarsiat minnerpaartaat tunngavigineqarput, pineqartuni aningaasarsiakinnerpaat amerlanerunissaat naatsorsuutigineqarmat. Tunngavilersuutit malillugit Naatsorsueqqissaartarfip sulisumut nassuiaatai ukuupput:

- Ukiup naanerani inuk 15-inik ukioqalernikuusimassaaq
- Qaammammi pineqartumi inuk isertitaqarluni sulisimassaaq imaluunniit suliffeqarnermut tunngasumik isertitaqarsimassaaq (tunisinermi isertitat imaluunnit suliffeqarfiutimini "isertitai")
- SIK-ip Naalakkersuisullu isumaqatigiissutaat atuuttoq malillugu ilinniarsimanngitsut aningaasarsiassaat mikinerpaaq akunnerit arfineq pingasut isertsissutigisimassavaa minnerpaamik tiimimut aningaasarsiarineqarsinaasut.

Paasissutissat nalunaarutini tunngavigineqartut allaffisornermi pilersinneqarsimapput, taamaattumik kisitsisitigut paasissutissiornermi amigaateqarsinnaassarput. Assersuutigalugu akleraarnissamut tunngatillugu junimi imaluunniit decemberimi aningaasarsisitisimanerup nalunaarutigineqarsimanera allaffisornermi apeqquataavallaanngilaq, kisianni kisitsisitigut paasissutissiornermi pingaartorujussuuvoq piffissaq eqqortoq nalunaarutigissallugu. Nalunaarusiornermi pitsaassutsit paasissutissatullu atornissaanut tulluarnerannik nalilersuineq pingaartorujussuuvoq. Paasissutissat nalilersuinermut tunngasut tulliuttumi eqqartorneqarput.

Isertitat sulinermi isertitaasimanersut imaluunniit sulinngikkaluarluni isertitaasimanersut qaammatikkaartumik nalunaarsuutini takuneqarsinnaanngillat. Isumaginninnermut tunniuttakkanik pisartagallit pillugit Naatsorsueqqissaartarfimmi allattuiffik atorlugu isumaginninnermik pisartagallit qaammatikkaarlugit misissuiffigineqartarput. Isumaginninnermut tunniuttakkanik pisartagallit kommuniiut immikkoortiterneqarput, isertitaanullu immikkoortinneqarsimallutik.

Suliaqarfinni allani sulisimaneq pissutaannani akleraatutit A-nik akiliisimasut, qulaani pineqartunut assingupput. Suliaqarfinni allani ajornartorsummut assingusut naapitassaasarput, isertitat A-t sulinernut tunngatinneqanngitsut akiliutigineqartarlutik. Inuit sulinngitsut suliaqarfinnit ikuutsinik pisimasut amerlassusaat eqqarsaatigalugu sulisimasut amerlassusaat minnerpaaffissaminniissimanissaat ilimanarmat, utoqqalinersiaqartitsiviit aamma napparsimalernissamut inuunermullu sillimmasiisarfiit naatsorsuinermut ilangunneqanngillat.

Sulinernut tunngatillugu qaammatit arlallit ingerlaneranni immikkut isertitat – ass. feriarnissamut aningaasarsiat aamma immikkut angusaqarsimanermi aningaasarsiat – pillugit paasiniaaneq annertooq pisimavoq. Paasilluarumallugu inuup pineqartup ukiumi pineqartumi qaammatit suliffigisimasai tamakkerlugit misissuiffigineqarsimapput.

Nalunaarsuutinik misissuineq qulaani pisoq pereermat nalunaarsuutilu Naatsorsueqqissartarfiup inuuttaasut pillugit nalunaarsuiffianut ataatsimut ingerlanneqareermata, taamatullu nalunaarsuutit innuttaasunut najugaqavissunut 14-ileereersimasunut killilerneqareermata, nalunaarsuutit Naatsorsueqqissaartarfiup isertitat pillugit nalunaarsuiffianut ataatsimut ingerlanneqarput. Tamanna pivoq, sulineq qaammammut nassuaatini aamma qaammammut nassuaatini sukumiisuni erseqqissarneqannngitsut naatsorsukkanut ilanngunniarlugit. Sulinermi tassani inuit pineqartut tassaapput:

- Nalunaarsuiffimi qulaani misissuineq malillugu pilersitaasumi inuk utaqqaqisaannaagallartumik sulineq pillugu sivisunerpaamik qaammatini arfinilinni sulisutut nalunaarsimasoq.
- Inuk isertitanut nalunaarsuiffimi annertuumik (isertitat pillugit kisitsisinik paassisutissani isertitat ataatsimoortinneqarneranni decilit nassuaataat malillugit) A-malillugu isertitalittut nalunaarsimasuussaaq imaluunniit suliffiutimini annertuumik isertitaqarsimassalluni, siornatigut qaammammut nassuaatit malillugit nalunaarsorsimanngitsumik (akissarsiaanngitsutut kingusinnerusukkulluunniit sulinermut tunngassuteqanngitsutut isertitatut). Qaqgu isertitat "annertuut" pineqartut qaammatit amerlassusaat tunngavigalugit killissarineraat allanigorartinneqassaaq, inuk pineqartoq sulisutut imalunniit suliffissarsiortutut nalunaarsoriigaasimappat.
- Inuk qaammatini arlalinni suliffissarsiortutut nalunaarsortittartoq sulisutut isiginiarneqarsinnaanngilaq (tamanna kisimi inuussutissarsiummik aalajangersimasumik ingerlatsisutut nalunaarsorsimanngitsumut atuuppoq).

2012-mi inuussutissarsiummik aalajangersimasumik ingerlatsisutut nalunaarsorsimanngitsutut sulisut agguaqatigiissillugu qaammammi ataatsimi 1.188-iupput, taakkunannga 569-it akissarsialiullutik 619-illu namminersortuullutik. Isertitanummi nalunaarsuiffimi paassisutissaqanngilaq, sulisitsuni kikkunni isertitat A-tut katersugaasimanersut, taamaattumik inuutissarsi-ummik aalajangersimasumik ingerlatsisutut nalunaarsorsimanngitsut akissarsiallit inuussutissarsiutini aalajangersimasuni "Ilisimaneqanngitsutut" qulequtsikkamik nalunaarsorneqarput. Suliffeqarfinni namminersortuni inuussutissarsiummik aalajangersimasumik ingerlatsisutut nalunaarsorsimanngitsut suliffeqarfiup (IIN-normua) atorlugu inissinneqarput. Suliffeqarfiit namminersortut suliffeqarfiup normuanik nalunaagaqarsimatinnagit, pineqartup nammineerluni nalunaarsuinermi tunisineq nalunaarsimappagu sulineq inuussutissarsiummut "Aalisarneq, piniarneq nunalerinerlu" inissinneqartarpoq imaluunniit inuussutissarsiut "Ilisimaneqanngitsoq", taamatullu suliffeqarfiup normuanik nalunaarsimasoqanngippat imaluunniit nammineerluni nalunaarsuiffimi tunisiner mik nalunaartoqarsimanngippat.

Taakku kingunerisaanik inuit tunngavigalugit allattuiffit pilersinneqarput. Allattuiffiup taassuma imarivai: isertitat, akileraarutit, suliffeqarfii, suaassuseq, ukioqqortussuseq, najugaqarfik kiisalu sulisup pingaarnertut suliffigineraa imaluunniit saniatigooralugu suliffigineraa. Inuup suliffia pingaardeq tassaavoq qaammammi pineqartumi suliffik aningaasarsiorfiginerpaasimasaq, taassuma saniatigut suliffit saniatigooralugu suliffiupput.

4. Sulinermut kisitsisitigut paasissutissani najoqqutat kukkusut

Sulinermut kisitsisitigut paasissutissani najoqqutat kukkusut

Nalunaarsuiffit allaffissorermik tunuliaqtaqarnerat pissutaalluni ilimanarluarsinnaavoq najoqqutat ilaat kukkaneqarsimanissaat. Kukkunerit pingaarnersaat nassuaassutiineqassapput.

Sulisitsisut qaammammut akissarsianik allanillu nalunaarutiginnittarnerat kisitsisitigut paasissutissiornermik tunngaviugajuttarmat, taakku pitsaassusaat apeqqutaasorujussuusarput. Suliffeqarfii ataasiakkaat aningaasarsisitsinermik nalunaarutaasa piffissalorsorneri nalorninartoqarsinnaapput naatsorsuinermut sunniuteqarsinnaallutik. Nalunaarsuiffik pilersinneqalermat ajornartorsiut taanna sammineqangaatsiarpoq tamanna immikkoortumi paasissutissat nalilorsornerini allaaserineqarpoq. Akissarsiat immikkullarissut sulinernut tunngasut paasiniarlugit piffissaq annertooq atorneqarpoq, akissarsiat immikkullarissut tassaapput feriernermi aningaasarsiat aamma aningaasat immikkut ajunngittorsiat. Paasissutissat annertussusaat aamma paasiuminaannerat pissutaalluni akissarsiat immikkullarissut paasinngitsoorneqarsimasinnaapput najoqqutatullu kukkusutut nalunaarutigineqarsinnaapput.

Isumaginninnermut tunniuttakkanik pisartagallit pillugit nalunaarsuiffimmi assingusumik ajornartorsiuteqartoqarpoq. Kommunit isumaginninnermut tunngatillugu akiliisarneranni nalunaarsuinerni sulinermut akiliisarnermut assingusumik ajornartorsiuteqarpoq. Isumaginninnermut tunniuttakkanut qaammatit nalunaarsuiffiusut sunniuteqanngitsoorsinnaapput, tunniuttakkat nalunaarutigineqarsimasut qaammatit arlaliugaluartut nalunaarsuiffimmi ataatsimiissinnaanerat pissutaalluni. Ajornartorsiut taannarpiaq pillugu paasissutissat nalilorsorluarneqarluartut paasissutissat nalunarpallaarnerat pissutaalluni najoqqutat kukkaneqarsinnaapput.

Pisortat suliffeqarfiaat anginerpaat tassaasut Namminersorlutik Oqartussat aamma kommunit assigiinngitsunik makkuninnga suliffeqarfiateqarput; ilinniartitsineq, peqqinissaqarfik allaffissornerlu. Nammisorlutik Oqartussat kommunillu immikkut sulisitsisutut angisuuttut nalunaarsorneqarsimapput. Taamatut nalunaarsorneqarsimanerat pissutaalluni suliaqarfinnut assigiinngitsunut immikkoortinnejqarsinnaanngillat. Taamaattumik Namminersorlutik Oqartussani kommuninilu sulisut tamarmik Pisortat

allaffissornerannut nalunaarsorneqartarput, tamanna pissutaalluni suliaqarfii ass. Ilinniartitsineq aamma Peqqinnissaqarfik sulinerit pillugit paasissutissani ajoraluartumik soqtigineqanngitsutut ipput.

5. Suliffissaaleqineq pillugu paasissutissani aamma sulisinnaasut pillugit paasissutissani najoqqutat

Suliffissaaleqineq pillugu paasissutissani aamma sulisinnaasut pillugit paasissutissani najoqqutat

Suliffissaaleqineq pillugu kisitsositigut paasissutissanut najoqqutat pingarnerpaat tassaapput innuttaasut suliffissarsiortutut najukkani suliffissarsiuussisarfinnut qaammammut nalunaartarneri. Suliffissarsiortutut nalunaartarnerit amerlanerpaartaat kommuninit allaffissornikkut atortoq Winformatimut atorlugu nalunaarutigineqartarput, qaammatit tamaasa Naatsorsueqqissaartarfik paasissutissanik taakkuninnga Winformatikimit pisarpoq. Paasissutissat nunaqarfineersut ilaannaat Winformatikimut nalunaarutigineqartarnerat pissutigalugu paasissutissat tamakkerniarlugin Naatsorsueqqissaartarfimmit nunaqarfinni allaffinnut piniartariaqartarpoq.

Inuk piffissami pineqartumi sulisimasutut nalunaarutigineqarsimappat ILO-mi malittarisassat malillugit pineqartoq suliffissaaleqisutut nalunaarutigineqarsinnaanngilaq. Taamaattumik, sulinerit pillugit allattuiffimmut qaammammi pineqartumi suliffissaaleqisutut nalunaarsimasut Naatsorsueqqissaartarfimmit immikkoortiterneqartarput. Sulinermut nalunaarsuiffimmi sulisinnaasut paasiniarneqarsimapput, tassaasut inuit sulisartut immaqaluunniit suliffissaaleqisut.

Suliffissaaleqineq pillugu paasissutissani aamma sulisinnaasut pillugit paasissutissani najugaqvissut 18-iniit 64-inut ukiullit najoqqutarineqarput, taakku Naatsorsueqqissaartarfip innuttaasunut allattuiffia atorlugu immikkoortinneqartarput. Paasissutissat pingaruteqartut allat, assersuutigalugu inuit najugaqarfiinut tunngasut, ukiuinut tunngasut aamma suaassusiinut tunngasut, kiisalu suliffissaaleqisut sulisinnaasullu nalunaarsuiffimmi aamma takuneqarsinnaapput.

6. Suliffissaaleqineq sulisinnaasullu pillugit kisitsositigut paasissutissat suliarineqarneri nalunaarsuinermilu periutsit

Suliffissaaleqineq sulisinnaasullu pillugit kisitsositigut paasissutissat suliarineqarneri nalunaarsuinermilu periutsit
ILO-p naatsorsueqqissaarnermut allaffianit periutsit nassuaasierneqarlutillu maleduagassiorneqarsimasut tunngavignerullugit nalunaarsuisoqarpoq. Paasissutissat pigineqartut apeqqutaallutik nunani tamalaani periutsit malinneqartarput.

ILO-mit piumasaqaatigineqarput inuk suliffissaaleqisutut taaneqassappat ataatsikkut pingasunik eqquutsitsissasoq. ILO-p suliffissaaleqisoq pillugu nassuaataani, suliffissaaleqisoq tassaavoq piffissami pineqartumi:

suliffeqanngitsoq,
suliffissarsiortutut nalunaarsimasoq aamma
sulinissamut piareersimasoq.

Piffissap pineqartup sivisussusissaa iluamik aalajangerneqarsimanngilaq, kisianni innersuussutigineqarpoq sivisuallyaassanngitsoq, assersuutigalugu ulloq ataaseq imaluunniit sapaatip akunnera ataaseq. ILO-mit aamma innersuussutigineqarpoq sulisinnaasut eqqarsaatigalugit ukiukinnerpaaffeqarnissaat, nunami pissutsit tunngavigalugit suliffissaaleqisutut nalunaarutigineqarsimasut taakkununnga ilaapput. Akerlianilli ukioqqortunerpaaffissamik innersuussisoqartoqarsimanngilaq.

Paasissutissat allaffisorermik tunngaveqarluni suliaammata ILO-mit suliffissaaleqinermut piumasaqaatit malinneqanngillat. Taamaattumik paasissutissat suliarinerini, ILO-mit innersuussutigineqartut sapinngisaq tamaat eqqortinniarlugit, nassuaatip nalimmassarnissaa pisariaqarsimavoq. Paasissutissat suliarinerini qaammammi pineqartumi suliffissaaleqisunut nassuaatit uku piumasaqaatigineqarput. Inuk qaammammi pineqartumi:

1. suliffissaarsiuussisarfimmut suliffissarsiortutut nalunaarsimasaaq aamma
2. sulinerit pillugit nalunaarsuiffimmi suliffeqartutut nalunaarsimanngilaq.

Kalaalit Nunaanni najugaqavissut suliffissaaleqineq pillugu paasissutissanut aamma sulisinnaasunut naoqqutat nalilersoqqissaakat aamma innuttaasut assigiaartumik tunngavilersorneqarsimasut ilaapput, innuttaasut misissuiffigineqartut tunuliaqtaat aamma sumiissusaat misissuinermi ilanngunneqarput.

Kisitisitigut paasissutissani inuit 18-init 64-inut ukiullit pineqarput. Tassunga pissutaavoq 18-it inorlugit ukiullit aamma 64-it sinnerlugit ukiullit suliffissarsiortutut najukkani suliffissorsiorfinnut nalunaartartut akuttusoorujussuuneri. Taamaattoqarneranut pissutaasagunarpoq inuit taamatut ukiullit isertitanut taarsiullugu ikiutinik pisinnaannginnerat, isertitanut taarsiullugu ikorsiissutit suliffissarsiortutut nalunaarsukkanut tunngiunneqartarput. Kisitisitigut paasissutissat amigartut 18-init ingorlugit ukiullit eqqarsaatigalugit aamma 64-it sinnerlugit ukiullit eqqarsaatigalugit pigineqarmata taakku ilanngunneqanngillat.

Suliffissaaleqisunut nalunaarsuiffik aamma sulisinnaasunut nalunaarsuiffik suliffeqarneq pillugu paasissutissat saniatigut inunnut paasissutissanik pingaarutilinnik imaqarput. Paasissutissat pineqartut tassaapput inuup ukioqqortussusaa, suaassusaa aamma sumi inunngorsimasuunera, paasissutissat taakku Naatsorsueqqissaartarfiup innuttaasut pillugit

allattuiffianit ukiup pineqartup naanerani nalunaarutinit pineqartarput. Suliffissaaleqisoq nalunaarutigineqartarpoq najugaqarfiani, suliffissaaleqisutut nalunaarnermi sumiiffiup najugaqarfik assisariaqanngilaa.

7. Suliffissaaleqineq suliffeqarnermilu pissutsit pillugit kisitsisitigut paasissutissani najoqqutat kukkusut

Suliffissaaleqineq suliffeqarnermilu pissutsit pillugit kisitsisitigut paasissutissani najoqqutat kukkusut

Suliffissaaleqineq pillugu kisitsisitigut paasissutissat aamma sulisinnaasut pillugit kisitsisitigut paasissutissat ilimanarpoq ILO malillugu kukkusunik najoqqutaqarsimanissaat. Tulliuttuni najoqqutat kukkusut paasissutissiissutigineqassapput.

Inuit ilaat suliffissarsiortutut nalunaarsimannngikkaluartut sulilernissaminnillu piareersimannngitsut suliffissarsiortutut nalunaarsorneqartarput. Inuit pineqartut tassaapput karakteriminnik qaffassaaniarlutik pikkorissartut. Inuit sulilernissamut piareersimannngitsut aamma suliffissarsiortutut nalunaarsorneqartarput.

ILO malillugu suliffissaaleqisut ilaat arlaannik pissuteqarlutik suliffissarsiortfimmut nalunaarneq ajorput. Suliffissarsiortutut nalunaartannnginnej aningaasanik pissarsisinnaannginnermik pissuteqarsinnaavoq.

Suliffissarsiortfiit assigiinngitsut assigiinngitsumik nalunaarsueriaaseqarput. Immikkoortortaqarfinni suliffissaaleqisut assigiinnginnerat allaffissornermik pissuteqarsinnaavoq.

Kommunimi allaffissornermi assigiissaarinerit pissutaallutik suliffissaaleqisut piffissap ingerlanerani allanngorarsinnaapput, suliffissarsiortfinni nalunaarsuinerit allanngorarneri malillugit.

Suliffissaaleqisunik elektroniskimik nalunaarsuineq inuup suliassarimmanga najoqqutat kukkaneqarsimasinnaalluarput. Kisianni kukkunerit taammaattut annikitsuararsuupput.

Suliffissaaleqineq pillugu nalunaarsuiffinni najoqqutat kukkunertallit ilanngunneqartarput. Piffissami aaliangersimasumi suliffissaaleqisoq sulisimasutut nalunaarutigineqarsimappat sulinerit pillugit nalunaarsuiffimmi kukkusutut nalunaarutigineqassaaq. Sulisinnaasut nalunaarsuiffianni aamma taanna atuuppoq, sulinernik nalunaarsuiffinni najoqqutat kukkusut aamma suliffissaaleqinermut nalunaarsuiffinniittarput.

2013-imi najugaqavissut suliffii assigiinngitsunut pingaarutilinnut immikkoortillugit

Tabel 1. 2013-imi najugaqavissut suliffii assigiinngitsunut pingaarutilinnut immikkoortillugit

	Sivikinnerpaamik qaammat ataaseq sulinerit			Agguaqatigiissillugu qaammatit tamaasa sulinerit	
	Inuuttaasut tamakkerlugit	Amerlassusaat	Pct.	Amerlassusaat	Pct.
Nuna tamakkerlugu (kommunit avataaniittut ilanngullugit)	42.914	33.401	78	25.461	59
	Kommunit				
Kommune Kujalleq	5.515	3.996	72	2.879	52
Kommuneqarfik Sermersooq	16.725	13.412	80	10.671	64
Qeqqata Kommunia	7.214	5.739	80	4.453	62
Qaasuitsup Kommunia	13.249	10.107	76	7.331	55
	Najugaqarfik				
Illoqarfinni	36.917	28.824	78	22.297	60
Nunaqarfinni allanilu.	5.997	4.577	76	3.164	53
	Inunngorfik				
Kalaallit Nunaanni inuusimasut	38.108	29.387	77	21.810	57
Kalaallit Nunaata avataani inuusimasut	4.806	4.014	84	3.651	76
	Suaassuseq				
Anguit	22.839	18.353	80	14.109	62
Arnat	20.075	15.048	75	11.352	56
	Distriktit				
Nanortalik	1.457	969	67	665	46
Qaqortoq	2.643	2.001	76	1.480	56
Narsaq	1.415	1.026	73	734	52
Paamiut	1.297	968	75	687	53
Nuuk	13.010	10.808	83	8.847	68
Maniitsoq	2.482	1.905	77	1.435	58
Sisimiut	4.732	3.834	81	3.018	64
Kangaatsiaq	887	634	71	411	46
Aasiaat	2.556	1.879	74	1.347	53
Qasigiannguit	971	766	79	589	61
Ilulissat	3.768	2.951	78	2.268	60
Qeqertarsuaq	711	518	73	382	54
Uummannaq	1.723	1.405	82	1.050	61
Upernivik	2.053	1.553	76	1.042	51
Qaanaaq	580	401	69	243	42
Tasiilaq	2.087	1.415	68	984	47
Illoqqortoormiut	319	209	66	142	45
	Ukioqqortussuseq				
Ukiut 15-19	3.860	2.455	64	1.017	26
Ukiut 20-24	4.438	3.814	86	2.383	54
Ukiut 25-29	4.036	3.511	87	2.537	63
Ukiut 30-34	3.720	3.321	89	2.603	70
Ukiut 35-39	3.028	2.758	91	2.312	76
Ukiut 40-44	3.408	3.069	90	2.575	76
Ukiut 45-49	5.336	4.698	88	3.942	74
Ukiut 50-54	4.748	3.993	84	3.384	71
Ukiut 55-59	3.606	2.901	80	2.450	68

Ukiut 60-64	2.514	1.813	72	1.521	60
64-it sinnerlugit ukiullit	4.220	1.068	25	736	17

Najoqputaq: Kisitsisaataasivik. <http://bank/stat/gl/ARNBFB5> aamma <http://bank/stat/gl/ARNBFB6>

2008-2013-imi najugaqavissut qaammammi agguaqatigiissillugu suliffii suliaqarfinnut immikkoortillugit

Tabel 2. 2008-2013-imi najugaqavissut qaammammi agguaqatigiissillugu suliffii suliaqarfinnut immikkoortillugit

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Tamakkerlutik	26.022	25.866	25.583	25.488	25.500	25.460
Aalisarneq, piniarneq nunalerinerlu	4.171	3.731	3.531	3.415	3.532	3.548
Aatsitassarsiorneq	142	120	119	137	143	128
Suliffissuit	294	283	251	242	233	235
Nukiussiuutnik imermillu pilersuineq	406	411	423	410	390	392
Sanaartorneq sanaartorfigissaanerlu	2.052	2.064	1.958	1.872	1.952	1.872
Niuerneq	3.171	3.094	3.016	3.009	3.086	3.045
Akunnittarfait neriniartarfiallu	776	754	769	785	756	806
Assartuineq angallassinerlu	2.464	2.641	2.623	2.616	2.629	2.583
Suliffinnik kiffartuussineq	1.398	1.300	1.298	1.344	1.426	1.500
Pisortat allaffisorerat kiffartuussinerallu	9.657	9.973	10.044	10.052	9.804	9.895
Kiffartuussinerit allat	766	790	807	817	844	865
Nalunaarutigineqannngilaq	725	705	744	789	705	591

Najoqputaq: Kisitsisaataasivik. <http://bank/stat/gl/ARNBFB3>

2013-imi najugaqavissut aningaaasarsiaat, akileraarutaat suliffiilu suliaqarfinnut immikkoortillugit

Tabel 3. 2013-imi najugaqavissut aningaaasarsiaat, akileraarutaat suliffiilu suliaqarfinnut immikkoortillugit

	Minnerpaamik qaammammi ataatsimi sulisisasut	Qaammammut sulisut amerlassusaat agguaqatigiissillugu	Suliaqarfinni pingaarnerni agguaqatigiissillugu qaammammut isertitat	Suliaqarfinni pingaarnerni agguaqatigiissillugu qaammammut akileraarutit
Tamakkerlutik	33.401	25.461	25.671	8.645
Aalisarneq, piniarneq nunalerinerlu	6.819	3.548	30.491	9.080
Aatsitassarsiorneq	235	128	39.274	14.781
Suliffissuit	475	235	27.035	9.551
Nukiussiuutnik imermillu pilersuineq	540	392	27.468	9.645
Sanaartorneq sanaartorfigissaanerlu	2.893	1.872	27.871	9.970
Niuerneq	5.835	3.045	17.503	5.663
Akunnittarfiiit neriniartarfiiilu	1.841	806	16.983	5.641
Assartuineq angallassinerlu	3.987	2.583	29.180	10.108
Suliffinnik kiffartuussineq	2.570	1.500	31.371	11.046
Pisortat allaffisorerat kiffartuussinerallu	14.537	9.895	24.385	8.306
Kiffartuussinerit allat	1.765	865	23.991	8.280
Nalunaarutigineqanngilaq	656	591	33.160	12.669

Najoqputaq: Kisitsisaataasivik. <http://bank/stat.gl/ARNBFB31>

2013-imi najugaqavissut sulisut qaammammut amerlassuserisartagaat, kommuninut suliaqarfinnullu immikkoortillugit

Tabel 4. 2013-imi najugaqavissut sulisut qaammammut amerlassuserisartagaat, kommuninut suliaqarfinnullu immikkoortillugit

	Kommune Kujalleq	Kommuneqarfik Sermersooq	Qeqqata Kommunia	Qaasuitsup Kommunia
Tamakkerlutik	2.880	10.670	4.454	7.331
Aalisarneq, piniarneq nunalerinerlu	287	737	635	1.889
Aatsitassarsiorneq	92	30	3	3
Suliffissuit	7	151	39	38
Nukiussiuutnik imermillu pilersuineq	49	148	46	149
Sanaartorneq sanaartorfigissaanerlu	253	771	482	361
Niuerneq	372	1.171	600	901
Akunnittarfiiit neriniartarfiiilu	92	343	130	240
Assartuineq angallassinerlu	246	1.373	459	498
Suliffinnik kiffartuussineq	85	820	256	235
Pisortat allaffisorerat kiffartuussinerallu	1.251	4.257	1.586	2.797
Kiffartuussinerit allat	91	521	132	120
Nalunaarutigineqanngilaq	55	348	86	100

Najoqputaq: Kisitsisaataasivik. <http://bank/stat.gl/ARNBFB3>

**2013-imi najugaqavissut suliffii aamma aningaaasarsiaasa amerlassuserisartagaat,
suaassutsinut suliaqarfinnullu immikkoortillugit**

**Tabel 5. 2013-imi najugaqavissut suliffii aamma aningaaasarsiaasa amerlassuserisartagaat,
suaassutsinut suliaqarfinnullu immikkoortillugit**

	Qaammammut sulisut amerlassusaat agguaqatigiissillugu	Suliaqarfinni pingaarnerni agguaqatigiissillugu qaammammut isertitat		
	Angutit	Arnat	Angutit	Arnat
Tamakkerlutik	14.109	11.352	28.909	21.646
Aalisarneq, piniarneq nunalerinerlu	3.004	545	33.181	15.663
Aatsitassarsiorneq	109	20	39.928	35.640
Suliffissuit	175	60	28.359	23.165
Nukiussiuutinik imermillu pilersuineq	330	62	27.947	24.898
Sanaartorneq sanaartorfigissaanerlu	1.726	146	28.433	21.245
Niuerneq	1.548	1.497	20.515	14.388
Akunnittarfait neriniartarfiallu	369	437	20.431	14.072
Assartuineq angallassinerlu	1.939	644	30.423	25.439
Suliffinnik kiffartuussineq	924	577	35.270	25.124
Pisortat allaffisorerat kiffartuussinerallu	3.187	6.708	26.836	23.221
Kiffartuussinerit allat	430	435	24.896	23.097
Nalunaarutigineqanngilaq	369	222	36.598	27.446

Najoqputaq: Kisitsisaataasivik. <http://bank/stat.gl/ARNBFB2>

2013-imi suliffissaaleqisut qaammammut agguaqatigiissillugu amerlassusaat immikkoortortaqarfinnut, najugaqarfinnut suaassusermullu immikkoortillugit

Tabel 6. 2013-imi suliffissaaleqisut qaammammut agguaqatigiissillugu amerlassusaat immikkoortortaqarfinnut, najugaqarfinnut suaassusermullu immikkoortillugit

	Tamak-kerlugin	Angutit	Arnat	Illoqarfinni			Nunaqarfinni allanilu		
				Tamak-kerlugin	Angutit	Arnat	Tamak-kerlugin	Angutit	Arnat
Nuna tamakkerlugu (Immikkoortut avataaniittut ilanngullugit)									
	2.725	1.494	1.232	2.269	1.272	997	455	222	233
Nanortalik	127	79	48	82	50	32	46	30	16
Qaqortoq	176	106	70	172	104	68	4	2	2
Narsaq	115	74	42	113	72	41	3	2	1
Paamiut	97	62	35	90	57	33	7	5	2
Nuuk	650	380	270	629	364	265	21	16	5
Maniitsoq	161	93	68	137	83	54	23	10	13
Sisimut	230	113	117	205	100	105	25	13	12
Kangaatsiaq	107	53	54	43	22	21	63	31	32
Aasiaat	147	87	60	138	82	56	8	5	3
Qasigiannguit	66	38	28	55	29	26	2	1	1
Ilulissat	198	99	99	190	96	94	8	3	5
Qeqertarsuaq	27	14	13	27	14	13	0	0	0
Uummannaq	96	48	48	63	35	28	33	13	20
Upernavik	167	77	90	56	33	23	111	44	67
Qaanaaq	92	49	43	76	41	35	16	8	8
Tasiilaq	236	110	126	150	70	80	85	39	46
Ittoqqortoormiit	43	20	23	43	20	23	0	0	0

Najooqputaq: Kisitsisaataasivik. <http://bank.stat.gl/ARNLED3>

2013-imi suliffissaaleqisut qaammatinut suliffissaaleqiffiusunut, ukiuinut aamma najugaqarfiinut immikkoortillugit

Tabel 7. 2013-imi suliffissaaleqisut qaammatinut suliffissaaleqiffiusunut, ukiuinut aamma najugaqarfiinut immikkoortillugit

	Tamak-kerlutik (ukiut 18-64)										
	ukiut 18-19	ukiut 20-24	ukiut 25-29	ukiut 30-34	ukiut 35-39	ukiut 40-44	ukiut 45-49	ukiut 50-54	ukiut 55-59	ukiut 60-64	
Sivikinnerpaamik qaammat ataaseq											
Tamakkerlugit	7.924	560	1.505	1.087	873	559	679	1039	840	496	286
Illoqarfinni	6.437	435	1.168	893	706	458	559	875	702	399	242
Nunaqarfinni											
allanilu	1.487	125	337	194	167	101	120	164	138	97	44
Qaammatit 1-3											
Tamakkerlugit	4.362	353	912	614	477	312	375	518	422	238	141
Illoqarfinni	3.464	272	697	498	376	253	306	419	335	186	122
Nunaqarfinni											
allanilu	898	81	215	116	101	59	69	99	87	52	19
Qaammatit 4-6											
Tamakkerlugit	1.807	134	359	265	200	130	153	224	184	108	50
Illoqarfinni	1.481	104	286	220	165	107	119	194	155	89	42
Nunaqarfinni											
allanilu	326	30	73	45	35	23	34	30	29	19	8
Qaammatit 7-9											
Tamakkerlugit	1.001	54	165	127	126	65	77	165	114	63	45
Illoqarfinni	831	44	131	98	106	53	67	142	102	49	39
Nunaqarfinni											
allanilu	170	10	34	29	20	12	10	23	12	14	6
Qaammatit 10-12											
Tamakkerlugit	754	19	69	81	70	52	74	132	120	87	50
Illoqarfinni	661	15	54	77	59	45	67	120	110	75	39
Nunaqarfinni											
allanilu	93	4	15	4	11	7	7	12	10	12	11

Najooqtaaq: Kisitsisaataasivik. <http://bank.stat.gl/ARNLED5>

2013-imi agguaqatigiissillugu suliffissaaleqisut procentinngorlugit immikkoortortaqaqarfinnut suaassusermullu immikkoortillugit

Tabel 8. 2013-imi agguaqatigiissillugu suliffissaaleqisut procentinngorlugit immikkoortortaqaqarfinnut suaassusermullu immikkoortillugit

	Tamakkerluginit			Illoqarfinni			Nunaqarfinni allanilu		
	Tamak-kerluginit	Angutit	Arnat	Tamak-kerluginit	Angutit	Arnat	Tamak-kerluginit	Angutit	Arnat
Nuna tamakkerlugu (Immikkoortut avataaniittut ilanngullugit)									
	10,1	10,1	10,1	9,6	9,6	9,3	13,1	10,7	16,5
Nanortalik	16,9	17,8	17,8	14,8	16,0	13,6	22,5	22,7	22,2
Qaqortoq	11,2	12,8	9,5	11,4	13,1	9,4	8,0	6,3	11,8
Narsaq	14,4	17,1	11,5	17,0	19,9	13,5	2,3	2,8	1,7
Paamiut	13,2	14,1	11,7	13,1	14,0	11,8	12,7	15,2	9,1
Nuuk	7,1	7,7	6,4	7,0	7,6	6,4	14,6	17,6	9,4
Maniitsoq	10,7	11,1	10,2	11,4	12,6	9,9	7,7	5,5	10,9
Sisimut	7,4	6,6	8,3	7,7	6,9	8,6	5,7	5,1	6,5
Kangaatsiaq	21,1	19,2	23,4	17,3	16,7	18,1	24,7	21,5	28,1
Aasiaat	10,2	10,8	9,5	10,1	10,6	9,5	11,8	15,6	8,3
Qasigiannguit	9,3	9,0	9,7	9,2	9,0	9,5	10,3	7,7	6,7
Ilulissat	8,4	7,7	9,1	8,7	8,1	9,3	4,4	2,9	6,6
Qeqertarsuaq	7,0	6,8	7,3	7,3	7,0	7,5	0,0	0,0	0,0
Uummannaq	8,8	7,9	9,8	10,0	10,1	9,8	7,2	4,9	9,9
Upernivik	14,0	11,2	18,1	10,4	11,3	9,6	17,0	11,2	25,9
Qaanaaq	28,2	27,4	29,5	27,8	27,9	27,8	30,2	25,0	38,1
Tasiilaq	20,0	17,0	23,6	17,6	15,1	20,3	26,5	21,4	33,1
Ittoqqortoormiit	23,6	20,4	27,4	24,2	21,1	27,7	0,0	0,0	0,0

Najooqputaq: Kisitsisaataasivik. <http://bank.stat.gl/ARNLED4>

2013-imi suliffissaaleqisut agguaqatigiissillugu qaammammut amerlassusaat najugaqarfinnut, suaassusermut ukioqqortussusermullu immikkoortillugit

Tabel 9. 2013-imi suliffissaaleqisut agguaqatigiissillugu qaammammut amerlassusaat najugaqarfinnut, suaassusermut ukioqqortussusermullu immikkoortillugit

Katillugit ukiut 18-19 ukiut 20-24 ukiut 25-29 ukiut 30-34 ukiut 35-39 ukiut 40-44 ukiut 45-49 ukiut 50-54 ukiut 55-59 ukiut 60-64											
Nuna tamakkerlugu											
Katillugit	2.725	156	453	355	299	189	235	398	320	203	117
Angutit	1.494	72	234	174	156	99	132	214	199	134	80
Arnat	1.231	84	219	181	143	90	103	184	121	69	37
Illoqarfinni											
Katillugit	2.269	122	355	299	246	156	199	347	279	169	97
Angutit	1.272	57	192	148	129	83	115	190	176	114	68
Arnat	997	65	163	151	117	73	84	157	103	55	29
Nunaqarfinni allanilu											
Katillugit	457	34	98	56	53	32	36	52	41	35	20
Angutit	223	15	42	26	27	16	17	24	23	21	12
Arnat	234	19	56	30	26	16	19	28	18	14	8

Najooqutaq: Kisitsisaataasivik. <http://bank.stat.gl/ARNLED3>

2013-imi suliffissaaleqisut qaammammut amerlassusaat agguaqatigiissillugu procentinngorlugit najugaqarfinnut, suaassusermut ukiuinullu immikkoortillugit

Tabel 10. 2013-imi suliffissaaleqisut qaammammut amerlassusaat agguaqatigiissillugu procentinngorlugit najugaqarfinnut, suaassusermut ukiuinullu immikkoortillugit

Katillugit ukiut 18-19 ukiut 20-24 ukiut 25-29 ukiut 30-34 ukiut 35-39 ukiut 40-44 ukiut 45-49 ukiut 50-54 ukiut 55-59 ukiut 60-64											
Nuna tamakkerlugu											
Katillugit	10,1	21,0	16,0	12,3	10,3	7,5	8,4	9,2	8,7	7,7	7,1
Angutit	10,1	18,7	14,7	11,1	10,3	7,3	8,6	9,3	9,7	8,7	8,2
Arnat	10,1	23,4	17,6	13,6	10,3	7,9	8,1	9,1	7,3	6,2	5,6
Illoqarfinni											
Katillugit	9,6	19,2	14,6	11,9	9,7	7,1	8,2	9,2	8,6	7,4	6,7
Angutit	10,0	17,5	14,1	11,1	9,9	7,0	8,6	9,5	10,0	8,7	8,0
Arnat	9,3	20,9	15,3	12,8	9,5	7,2	7,6	8,8	6,9	5,6	4,8
Nunaqarfinni allanilu											
Katillugit	13,1	31,5	24,1	14,6	14,5	10,3	9,7	9,4	9,2	9,6	10,5
Angutit	10,7	25,0	18,5	11,4	12,9	9,0	8,3	7,6	8,2	8,9	8,9
Arnat	16,5	39,6	31,5	19,4	16,6	12,0	11,3	11,7	10,9	11,0	14,0

Najooqutaq: Kisitsisaataasivik. <http://bank.stat.gl/ARNLED4>

2010-mit 2013-mut suliffissaaleqisut ilinniagarisimasaanut immikkoortillugit

Tabel 11. 2010-mit 2013-mut suliffissaaleqisut ilinniagarisimasaanut immikkoortillugit

	2010	2011	2012	2013
Tamakkerlutik	2.056	2.518	2.655	2.725
Aalisarneq, piniarneq nunalerinerlu	1.752	2.157	2.254	2.296
Aatsitassarsiorneq	18	29	38	37
Suliffissuit	263	300	334	356
Nukiussiuutnik imermillu pilersuineq	6	9	13	15
Sanaartorneq sanaartorfigissaanerlu	47	54	63	61
Niuerneq	90	105	106	121
Akunnittarfiiit neriniartarfiiillu	22	28	31	29
Assartuineq angallassinerlu	44	53	64	69
Suliffinnik kiffartuussineq	53	51	56	61
Pisortat allaffisorerat kiffartuussinerallu	1	1	1	1
Kiffartuussinerit allat	1	1	3	3
Nalunaarutigineqanngilaq	22	30	26	34

Najoqputaq: Kisitsisaataasivik. <http://bank.stat.gl/ARNLED46>

2013-imi najugaqavissut sulisinnaasut qaammammut agguaqatigiissillugu suaassusermut ukiuinullu immikkoortillugit

Tabel 12. 2013-imi najugaqavissut sulisinnaasut qaammammut agguaqatigiissillugu suaassusermut ukiuinullu immikkoortillugit

	Tamakkerlugit			Angutit			Arnat		
	Sulisin-naasut	Sulisinnaan-ngitsut	Innuttaasut tamakker-lugit	Sulisin-naasut	Sulisinnaan-ngitsut	Innuttaasut tamakker-lugit	Sulisin-naasut	Sulisinnaan-ngitsut	Innuttaasut tamakker-lugit
Tamakkerlugit	27.021	9.489	36.510	14.829	4.690	19.519	12.193 1)	4.798 1)	16.991
Ukiut 18-19	744	932	1.676	385	443	828	359	489	848
Ukiut 20-24	2.836	1.602	4.438	1.592	688	2.280	1.243	915	2.158
Ukiut 25-29	2.892	1.144	4.036	1.561	494	2.055	1.331	650	1.981
Ukiut 30-34	2.902	818	3.720	1.513	392	1.905	1.389	426	1.815
Ukiut 35-39	2.500	528	3.028	1.359	280	1.639	1.142	247	1.389
Ukiut 40-44	2.810	598	3.408	1.535	320	1.855	1.275	278	1.553
Ukiut 45-49	4.340	996	5.336	2.313	557	2.870	2.027	439	2.466
Ukiut 50-54	3.705	1.043	4.748	2.043	552	2.595	1.661	492	2.153
Ukiut 55-59	2.654	952	3.606	1.547	508	2.055	1.106	445	1.551
Ukiut 60-64	1.638	876	2.514	981	456	1.437	658	419	1.077

Nassuaat: 1) Akunnaalitsinerit pissutaallutik inernerri nikingassuteqalaarput.

Najoqputaq: Kisitsisaataasivik. <http://bank.stat.gl/ARNSTK1>

Signatur forklaring:
... Oplysninger foreligger ikke
.. Oplysninger for usikre til at angives eller diskretionshensyn
. Tal kan efter sagens natur ikke forekomme
0 Mindre end halvdelen af den anvendte enhed
- Nul
* Foreløbigt eller anslægt tal

Eventuel henvendelse

E-mail: stat@stat.gl

2015 ukiumoortumik paasissutissat

Grønlands Statistik
Postboks 1025 · 3900 Nuuk
Tlf.: +299 34 57 70 · Fax: +299 34 57 90
www.stat.gl · e-mail: stat@stat.gl

